

Vademecum studenta

Poradnik dla każdego

nr 194 (2064) PIĄTEK 5 października 2007

A

Dział I Prawa i obowiązki

Statut i regulamin

Statut uczelni i regulamin studiów to swego rodzaju konstytucja studenta. To w niej określone są zasady prowadzenia zajęć i ich zaliczania, skale ocen, przeprowadzania egzaminów. **strona A2**

Zakazane klauzule w umowach

Zastrzeżenie jednostronnej zmiany umowy należy do klauzul zakazanych. Jeśli pojawi się w umowie z uczelnią, o pomoc można zwrócić się do rzecznika konsumentów. **strona A2**

Dział II Pomoc materialna

Zapomogi i stypendia

Studenci mogą starać się o stypendia socjalne na wyżywienie, mieszkanie, a w razie kłopotów – o zapomogę. Stypendia naukowe przyznawane są za wyniki w nauce lub sporcie. **strony A3–A5**

Dział III Finanse

Kredyt studencki

Do połowy listopada studenci mogą składać wnioski o udzielenie preferencyjnego kredytu. Wypłacany jest przez 10 miesięcy w roku, średnio po 400–600 zł. **strona A5**

Dział IV Procedury

Nauka na uczelni zagranicznej

Wyjazd na stypendium zagraniczne nie oznacza utraty roku na polskiej uczelni. Dzięki systemowi ECTS do toku studiów wlicza się naukę poza macierzystą szkołą. **strona A6**

Ubezpieczenie zdrowotne

Studenci podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu. Osoby w wieku do 26 lat niepracujące i nie prowadzące działalności są do niego zgłaszane przez rodziców. **strona A7**

Wojsko na studiach

Studenci mogą zaliczyć wojsko już na studiach. Przeszkolenie w jednostce wojskowej jest poprzedzone zajęciami z przysposobienia obronnego. **strona A7**

Skreślenie z listy

Skreślenie z listy studentów jest możliwe tylko w przypadkach i według zasad określonych w ustawie. **strona A8**

Dział V Działalność społeczna

Pracodawcy przychylnym okiem patrzą na aktywnych członków organizacji studenckich. Do najważniejszych należy Parlament Studentów RP. **strona A8**

Cotygodniowy raport z dyżurów GP

Pytania i odpowiedzi

strony A1–A1V

Dział I Prawa i obowiązki

Statut i regulamin konstytucją studentów

Niezajomość prawa szkodzi. Studenci zwykle przekonują się o tym, gdy mają kłopot z zaliczeniem, wpisem na kolejny rok. Wówczas szukają pomocy w ustawach, choć powinni w aktach prawnych uczelni.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zagadnienia szkolnictwa wyższego jest ustawa z 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. nr 164, poz. 1365). W niej zawarte są podstawowe zasady funkcjonowania szkół wyższych. Jednak z punktu widzenia studentów najważniejszy jest regulamin studiów. Jest to swego rodzaju konstytucja studenta w uczelni, ponieważ zawiera prawa i obowiązki związane z tokiem studiów.

Każda uczelnia

ma swój regulamin, ale nie może on być sprzeczny z ustawą

Co w regulaminie

W nim określa się, jakie studia na uczelni są prowadzone jako studia I, II stopnia lub jako jednolite studia magisterskie, organizację i tok studiów, a także warunki i tryb uczestniczenia wybitnie uzdolnionych uczniów w zajęciach przewidzianych tokiem studiów na kierunkach zgodnych z uzdolnieniami oraz zasady zaliczania tych zajęć. To w nim uczelnie ustalają, ile trwa rok akademicki, jakie są warunki i tryb odbywania zajęć, tryb skreślenia z listy studentów, stosowane skale ocen, zasady zmiany kierunku lub systemu studiów, sposób składania egzaminów i ich zaliczania, zasady ubiegania się o indywidualny tok studiów, przyznawania urlopów, a także opłaty, np. za powtarzanie roku. Dlatego bardzo ważne jest, aby był jasny, zgodny z ustawą i znany studentom. To z niego bowiem wynika, czy np. kobieta w ciąży może

mieć przesunięty termin sesji albo ile można mieć egzaminów warunkowych.

Regulamin studiów uchwała Senat uczelni w terminie co najmniej pięciu miesięcy przed początkiem roku akademickiego. Każda uczelnia zatem rządzi się swoimi prawami. Regulamin jednak nie może zawierać przepisów niezgodnych z ustawą, która określa najważniejsze prawa i obowiązki studenta.

Uprawnienia z ustawy

Zgodnie z ustawą student może studiować na więcej niż jednym kierunku lub inne przedmioty, także w różnych uczelniach. Ma również prawo do indywidualnego planu studiów i programu nauczania na zasadach ustalonych przez radę podstawowej jednostki organizacyjnej lub inny organ wskazany w statucie. Może również przenieść się z innej uczelni, w tym także zagranicznej, za zgodą kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni przyjmującej, wyrażoną w drodze decyzji, jeżeli student wypełnił wszystkie obowiązki wynikające z przepisów obowiązujących w uczelni, którą opuszcza.

Co w statucie

Drugim ważnym dokumentem jest statut uczelni. Określa on jednostki organizacyjne uczelni, liczbę członków Senatu, rad wydziałów, komisji dyscyplinarnych, także zasady ich wyboru, kompetencje Senatu, ogólne zasady panujące na uczelni. Powinien określać także m.in. kryteria oceny oraz tryb jej dokonywania, a także zasady zasięgania opinii studentów w tym względzie. Niestety – jak pokazuje opublikowana przez Fundację Rektorów Polskich analiza statutów – dokonana w 2006 roku przez specjalistę prawa sektora szkolnictwa wyższego Marcina Chałupkę – nie wszystkie one zawierają sposoby wykorzystania oceny wykładów przez studentów.

3+2, CZYLI STUDIA TRZYSTOPNIOWE

Obecnie studia dzielą się na:

- I stopnia (trzyletnie zawodowe licencjackie lub inżynierskie) kończące się uzyskaniem tytułu licencjata albo inżyniera;
- II stopnia (dwuletnie magisterskie) kończące się uzyskaniem tytułu magistra albo tytułu równorzędnego;
- III stopnia (doktoranckie), na które przyjmowani są kandydaci posiadający tytuł magistra albo tytuł równorzędny, umożliwiające uzyskanie stopnia naukowego doktora.

Na określonych kierunkach uczelnie jednak nadal mogą prowadzić jednolite studia magisterskie. Nazwy kierunków studiów prowadzonych jako I i II stopnia lub jako jednolite określa rozporządzenie ministra nauki i szkolnictwa wyższego z 13 czerwca 2006 r. w sprawie nazw kierunków (Dz.U. nr 121, poz. 838). Zgodnie z nim jako jednolite studia magisterskie są prowadzone tylko: aktorstwo, analityka medyczna, farmacja, kierunek lekarski, kierunek lekarsko-dentystyczny, konserwacja i restauracja dzieł sztuki, prawo, prawo kanoniczne, psychologia, realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia, weterynaria.

Oznacza to, że tylko na 11 kierunkach nie będzie trzeba zdawać egzaminu licencjackiego. 103 kierunki, m.in. architektura, chemia, biologia, filologia, matematyka, informatyka, kierunki inżynierskie, stosunki międzynarodowe będą studiami dwustopniowymi. Każdy, kto został ich studentem od tego roku, najpierw będzie musiał zdobyć tytuł licencjata, a dopiero potem magistra.

Statut uchwała Senat większością co najmniej dwóch trzecich głosów swojego składu, po zasięgnięciu opinii związków zawodowych działających w uczelni.■

Zakazane klauzule w umowach z uczelniami

[PRAWA I OBOWIĄZKI] | Od ubiegłego roku akademickiego uczelnie wyższe muszą zawierać pisemne umowy z osobami rozpoczynającymi naukę na studiach niestacjonarnych, czyli zaocznych i wieczorowych. Negocjowanie umowy jest bardzo trudne. Jednak jeśli student stwierdzi, że zawiera zakazane klauzule, może poprosić o pomoc rzecznika praw konsumentów.

Od ubiegłego roku akademickiego warunki odpłatności za studia musi określać pisemna umowa zawarta między uczelnią a studentem. Wynika to z art. 160 ustawy z 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. nr 164, poz. 1365 z późn. zm.). Oznacza to, że wszystkie uczelnie, zarówno publiczne, jak i niepubliczne, muszą podpisywać umowy z osobami płacącymi za studia. Dla studentów kluczowe znaczenie mają:

- wysokość czesnego,
- termin jego uiszczania,
- przyczyny jego podwyższenia,
- konsekwencje nieopłacenia go na czas, a także rezygnacji z nauki,
- zawartość merytoryczna studiów,
- lista przedmiotów,
- program oraz tryb prowadzenia zajęć,
- godziny i dni tygodnia.

Wyniki kontroli przeprowadzonych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w ponad 100 szkołach wyższych pokazują jednak, że niemal wszystkie uczelnie stosują niedozwolone klauzule.

Są to przepisy, które Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów prawomocnym wyrokiem uznał za niedozwolone postanowienia umowne i wpisał je do rejestru takich klauzul. O nieprzyjemnych konsekwencjach z nich wynikających studenci zwykle dowiadują się, gdy rezygnują z nauki.

Z danych UOKiK wynika, że szkoły najczęściej:

- rezerwują sobie prawa do jednostronnej zmiany umowy lub jej istotnych punktów dotyczących zwłaszcza czesnego – tymczasem konsument powinien mieć możliwość oszacowania całkowitego kosztu nauki i pewność co do stałości określonych w umowie opłat;
- przyznają wyłącznie sobie prawa do wiążącej interpretacji umowy, zastrzegają np., że interpretacji postanowień regulaminu studiów dokonuje rektor, co pozwala na arbitralne kształtowanie treści umowy;
- nie wywiązują się z obowiązku dostarczenia zmienionego wzorca umowy, rezerwują sobie prawo do zmian w treści umowy przez umieszczenie ogłoszenia na tablicy bądź w dziekanacie;
- zatrzymują opłaty: wpisowe, opłatę wstępną i czesne wniesione przez studenta w przypadku jego rezygnacji z umowy;
- nakładają obowiązek zapłaty rażąco wysokiego odstępnego w przypadku rezygnacji z umowy, nakazują studentom wniesienie opłaty, której wysokość wynosi nawet 1,5 tys. złotych;
- pobierają rażąco wysokie odsetki – wysokość odsetek, jakie musi zapłacić student, który zbyt późno opłacił czesne, w niektórych szkołach niepaństwowych sięga nawet 360 proc. w skali roku;
- zastrzegają, że ewentualne spory rozstrzygać będzie sąd właściwy miejscowo dla siedziby uczelni.

Bezpodstawna zamiana czesnego

Jednym z najczęstszych naruszeń jest przyznawanie sobie prawa przez uczelnie do zmiany warunków

CO POWINNA ZAWIERAĆ UMOWA

Właściwa umowa powinna:

- określać zasady odpłatności za studia, w tym ich wysokości, terminy uiszczania, a także powody, granice i warunki zgody studenta na ich zmiany – ważne jest, aby umowa nie dotyczyła tylko najbliższego roku, ale całego okresu nauki,
- precyzować warunki kształcenia, program studiów, termin zajęć, liczbę praktyk, warunki prowadzenia zajęć,
- przewidywać powody odstąpienia od umowy – student powinien mieć możliwość zrezygnowania z nauki, np. w przypadku znacznego podwyższenia czesnego, niewywiązania się przez uczelnię z zobowiązań, zbyt niskiego poziomu studiów, a także przyczyn losowych,
- zawierać załączniki w postaci, np. regulaminu studiów, uchwał Senatu dotyczących wysokości opłat.

ków kontraktu bez jasno określonej przyczyny. Przykładowo, szkoły zastrzegają zmianę wysokości czesnego na przykład z powodu zwiększenia kosztów kształcenia lub funkcjonowania uczelni. Zdaniem prezesa UOKiK brak określenia precyzyjnych przesłanek dla zmian czesnego czy też maksymalnej wysokości, o jaką może ono wzrosnąć, narusza interesy studentów. Szkoła ma prawo samodzielnie określić wysokość opłat oraz zmieniać je. Zmiana ceny powinna być jednak zawsze uzasadniona. Rozpoczynając naukę, student powinien mieć możliwość skalkulowania kosztów związanych z kształceniem.

500 tys. osób

płaci za studia na uczelniach publicznych

Aneks do umowy

Uczelnia nie może też informować o istotnych zmianach tylko poprzez tablice ogłoszeń i strony internetowe. Tymczasem robi tak większość dziekanatów. O wszystkich zmianach student musi być infor-

Ważne! W umowie powinny się znaleźć precyzyjne informacje o podwyżkach i ich przewidywanych częstotliwościach. Ponadto przy każdej zmianie warunków kontraktu student ma prawo do odstąpienia od umowy

mowany osobiście i, jeśli wyrazi na nie zgodę, musi zostać sporządzony aneks do umowy.

Termin rezygnacji

Umowa nie może też określać terminu, w którym student może od niej odstąpić. Wiele uczelni jednak pozwala na rozwiązanie umowy tylko dwa razy w roku, np. 28 lutego i 30 czerwca, czyli na koniec semestru. Taki warunek stawiała m.in. Politechnika Warszawska, a także Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości Zarządzania w Łodzi. Ta ostatnia zastrzegła, że student ma prawo do rozwiązania umowy z końcem danego semestru, tj. z dniem 28 lutego w semestrze zimowym i z dniem 30 września w semestrze letnim. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał jednak, że przedsiębiorca (tu uczelnia) nie może ograniczać prawa do rozwiązywania umowy (wyrok z 6 kwietnia 2006 r., sygn. akt XVII AmC 48/05). Podobny przepis zawierała umowa Wyższej Szkoły Edukacji Zdrowotnej w Łodzi. SOKiK uznał go za niezgodny z prawem wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2006 r., sygn. akt XVII AmC 49/05.

2 mld zł

zapłacili studenci za zajęcia w szkołach publicznych w 2006 roku, co stanowiło 20 proc. przychodów uczelni

Zatrzymywanie opłat

Uczelnie również często zatrzymują opłaty wniesione przez studentów w przypadku rezygnacji z nauki. Szkoły nie chcą zwracać wpisowego, opłaty wstępnej lub czesnego w pełnej wysokości. Powszechne są klauzule w rodzaju – Opłaty uiszczone przez studenta na podstawie niniejszej umowy nie podlegają zwrotowi niezależnie od przyczyny rezygnacji studenta ze studiów. Uczelnie nie biorą przy tym pod uwagę, kiedy student odstępuje od kontraktu i jakie świadczenia względem niego zostały przez szkołę faktycznie wykonane. W wielu skontrolowanych placów-

kach warunkiem ostatecznego rozliczenia się z uczelnią i zwrotu dokumentów w przypadku rezygnacji z nauki w trakcie semestru (z różnych powodów) jest uiszczenie opłaty za cały ten semestr, mimo że student nie będzie już pobierał nauki, a szkoła – wykonywać świadczeń na jego rzecz. SOKiK uznał, że szkoła nie może zobowiązywać studenta do ponoszenia takich opłat, a tym bardziej zastrzegać sobie prawa do zmiany ich wysokości (wyrok z 20 maja 2004 r., sygn. akt XVII AmC 35/03). Ponadto Wyższa Szkoła Ekonomiczna z Bochni w umowie zapisała, że przed upływem 30 dni od dnia rozpoczęcia zajęć pierwszego semestru na pisemny wniosek studenta składającego rezygnację ze studiów przysługuje mu zwrot 80 proc. wniesionej opłaty czesnego semestr. Po upływie tego terminu zwrot nie przysługuje. SKOik uznał te wszystkie przepisy za niezgodne z prawem (wyrok z 25 sierpnia 2005 r., sygn. akt AmC 99/04).

Takie zapisy są bowiem niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Zatrzymanie czesnego w praktyce bowiem traktuje się jak pobranie rażąco wysokiego odstępnego. Szkoła może określić opłatę za odstąpienie od umowy, ale jej wysokość musi być odpowiednia do poniesionych kosztów.

Jak się bronić

Wszystkie postanowienia umowne uznane prawomocnym wyrokiem SOKiK za niedozwolone są wpisywane do rejestru klauzul niedozwolonych. Prowadzi go Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Od momentu ich wpisania do rejestru ich stosowanie w obrocie z konsumentami staje się zakazane. Oznacza to, że nawet jeśli uczelnia stosuje zakazany przepis, to nie ma on mocy wiążącej. Niedozwolone klauzule dotyczące umów ze szkołami wyższymi można znaleźć na stronie internetowej Parlamentu Studentów RP (www.psrp.org.pl) lub na stronie UOKiK (www.uokik.gov.pl).

Jeżeli po dokładnym przestudiowaniu umowy, student ma podejrzenie, że zawiera ona zakazane klauzule, powinien powiadomić rektora i poprosić o zmianę treści. Uczelnie, niestety, rzadko chcą dyskutować

SIEDEM GRZECHÓW GŁÓWNYCH UCZELNI

Wiele uczelni nie spełnia obietnic złożonych podczas rekrutacji. Najczęściej:

1. znacznie podwyższając czesne po zrekrutowaniu studenta
2. zmniejszając liczbę faktycznie prowadzonych zajęć, bez zmniejszenia czesnego
3. zmieniając zawartość programową studiów wbrew woli studenta
4. zmieniając dni i godziny zajęć w porównaniu z deklarowanymi przy rekrutacji
5. narzucając wysokości czesnego bez podawania kosztów
6. likwidują specjalność lub kierunek, dla której studenci wybrali daną uczelnię
7. obniżają poziom nauczania

ze studentem. Wówczas należy powiadomić Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Dane adresowe dziewięciu delegatur znajdują się na stronie www.uokik.gov.pl. Urząd może skontrolować szkołę, a także ukarać finansowo. Prezes UOKiK może bowiem nałożyć karę w wysokości do 10 tys. euro za każdy dzień zwłoki w wykonaniu decyzji. Natomiast jeśli postępowanie wyjaśniające rozpoczęło się po 21 kwietnia może również ukarać za sam fakt stosowania zakwestionowanych przepisów. Kara może wynieść nawet 10 proc. przychodu za ubiegły rok. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów podejmuje jednak tylko działania w przypadku naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Jeśli zatem kwestionowana umowa jest podpisywana ze wszystkimi studentami placącymi za studia, UOKiK będzie mógł skontrolować uczelnię. Natomiast w sprawach indywidualnych bezpłatną pomoc prawną można uzyskać u miejskiego lub powiatowego rzecznika konsumentów lub jednej z finansowanych przez budżet Państwa organizacji konsumenckich (Federacja Konsumentów, Stowarzyszenie Konsumentów Polskich). ■

Dział II

Pomoc materialna

Jak otrzymać zapomogę, zdobyć stypendium

Co roku budżet państwa przeznaczą ponad 1 mld zł na pomoc materialną dla studentów. Tę o charakterze socjalnym mogą otrzymać już studenci pierwszego roku. Natomiast za dobre wyniki w nauce można być nagrodzonym dopiero za zaliczeniu pierwszego roku.

Stypendia dzielą się na socjalne – o przyznaniu ich decyduje uzyskiwany dochód oraz naukowe – otrzymują je osoby mające osiągnięcia w nauce lub sporcie. W sumie studenci wszystkich uczelni, państwowych i prywatnych, zarówno na studiach dziennych, zaocznym, jak i wieczorowym, mają prawo do zapomogi, czterech rodzajów stypendiów socjalnych:

- socjalnego,
 - specjalnego dla osób niepełnosprawnych,
 - na wyżywienie,
 - mieszkaniowego
- oraz czterech naukowych:
- za wyniki w nauce
 - za wyniki w sporcie,
 - ministra za osiągnięcia w nauce,
 - ministra za wybitne osiągnięcia sportowe.

Otrzymanie jednego ze stypendiów nie oznacza, że nie można otrzymywać innych.

Stypendia socjalne

Przyznawane są studentom w trudnej sytuacji materialnej. Wysokość dochodu uprawniającego do starania się o nie ustala rektor w porozumieniu ze studentami. Kwota ta jednak nie może być niższa niż 351 zł na osobę oraz nie może być wyższa niż 572 zł netto, czyli po odliczeniu podatku i składek na ubezpieczenie społeczne. Każdy student ubiegający się o stypendium socjalne, którego miesięczny dochód netto na osobę w rodzinie nie przekracza 351 zł, ma zatem prawo do otrzymania sty-

pendium socjalnego, a także mieszkaniowego czy na wyżywienie.

Taką pomoc student może otrzymywać przez cały okres studiów, również na pierwszym roku. Przyznawana jest ona na semestr albo rok akademicki, o czym decyduje uczelnia, a wypłacana co miesiąc przez dziesięć miesięcy. Studentowi, który po skończeniu jednego kierunku kontynuuje naukę na drugim, nie przysługują stypendia socjalne, na wyżywienie i mieszkaniowe, z wyjątkiem sytuacji, gdy po skończeniu studiów pierwszego stopnia kontynuuje naukę na studiach magisterskich.

Stypendia i zapomogi są zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych. Poza stypendium socjalnym, student może starać się jeszcze o inne formy wsparcia, pod warunkiem że spełnia określone kryteria.

Dla niepełnosprawnych

Te specjalne stypendia przysługują z tytułu niepełnosprawności potwierdzonej orzeczeniem właściwego organu (np. orzeczenia o niepełnosprawności z ZUS). Świadczenie jest przyznawane na wniosek studenta. Jeśli osoba niepełnosprawna studiuje na kilku kierunkach, stypendium może otrzymać na każdym z nich.

Na wyżywienie

Takie stypendium mogą otrzymać osoby będące w trudnej sytuacji materialnej na podobnych zasadach jak socjalne. Z tym że szczegółowe wymagania określają uczelnie.

Mieszkaniowe

To z kolei przysługuje studentowi studiów stacjonarnych, który jest w trudnej sytuacji materialnej i mieszka w domu studenckim lub w innym miejscu, np. na stacji, pod warunkiem że codzienny dojazd do domu uniemożliwiałby mu lub znacznie utrudniał studiowanie. O stypendium to może starać się też student mieszkający w akademiku z niepracującymi żoną/mężem lub dzieckiem. Sytuację materialną studenta ustala się na zasadach obowiązujących przy przyznawaniu stypendium socjalnego.

Zapomoga

O to świadczenie może starać się student, który znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej spowodowanej zdarzeniem losowym (np. śmierć

WNIOSEK O ŚWIADCZENIE SOCJALNE

Wniosek należy składać za potwierdzeniem odbioru. Potwierdzenie powinno zawierać czytelny podpis osoby przyjmującej, pieczętą i potwierdzenie, że złożono wszystkie niezbędne dokumenty. Wówczas uczelnia nie będzie mogła powiedzieć, że nie przyznała stypendium z powodu błędów we wniosku. Jest to o tyle ważne, że studenci coraz częściej kwestionują decyzje komisji, a sprawy trafiają do sądów. Wówczas zaś ważny jest każdy dowód.

lub ciężka choroba członka rodziny, pożar, powódź). Przyznawana jest jednak ona tylko dwa razy w roku akademickim. Jeżeli jednak przyczyną trudnej sytuacji nie było zdarzenie losowe, zapomoga nie przysługuje. Do wniosku o zapomogę należy jednak dołączyć dokumenty potwierdzające okoliczności, które przyczyniły się do pogorszenia sytuacji.

Stypendia naukowe

Zdolni studenci mogą otrzymać stypendia w nauce lub sporcie. Prawo do nich mają osoby, które w poprzednim roku studiów miały wysoką średnią ocen lub osiągnęły wybitne wyniki sportowe. Pieniądże można otrzymać zarówno za dobrą średnią, jak i wysokie lokaty w zawodach sportowych, jednak nie wcześniej niż po zaliczeniu pierwszego roku studiów. Średnią ocen oraz rodzaje zawodów sportowych uprawniające do ubiegania się o stypendium uczelnia ustala indywidualnie.

Stypendium można też otrzymać od ministra, któremu podlega dana uczelnia. Miesięczna kwota może wynieść maksymalnie 1,7 tys. zł. Stypendium ministra za osiągnięcia w nauce może być przyznane nie wcześniej niż po zaliczeniu pierwszego roku studentowi szczególnie wyróżniającemu się w nauce oraz posiadającemu osiągnięcia naukowe, jeśli spełnia łącznie następujące warunki:

- ma wpis na kolejny rok,
- nigdy nie powtarzał roku,
- ma osiągnięcia naukowe (udziela się w kole naukowym, pracach naukowo-badawczych, współ-

pracując z innymi ośrodkami akademickimi lub naukowymi, może pochwalić się publikacjami, referatami, uczestniczy w konferencjach, konkursach, zdobywa nagrody, studiuje według indywidualnego programu itp.),

- wzorowo wypełnia obowiązki studenta,
- w czasie wszystkich zaliczonych lat studiów miał średnią ocen nie niższą niż:
 - 4,5, gdy najwyższą oceną w skali ocen jest 5,
 - 4,7, gdy najwyższą oceną w skali ocen jest 5,5,
 - 5,0, gdy najwyższą oceną w skali ocen jest 6.
 Natomiast stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe może otrzymać student nie wcześniej niż po zaliczeniu pierwszego roku za wybitne osiągnięcia sportowe, jeśli spełnia łącznie następujące warunki:
 - ma wpis na kolejny rok,
 - nigdy nie powtarzał roku,
 - w czasie całych studiów ma udokumentowane wybitne wyniki sportowe we współzawodnictwie krajowym lub międzynarodowym (np. uczestniczył w igrzyskach olimpijskich lub paraolimpijskich, zajął lokatę do piątego miejsca w mistrzostwach świata, Europy, uniwersjadach, akademickich mistrzostwach świata, Europy, zajął lokatę do trzeciego miejsca w mistrzostwach Polski), wzorowo wypełnia obowiązki studenta.

562 tysiące

studentów pobiera różne stypendia, w tym tylko 11 tysięcy stypendia za wyniki w nauce lub sporcie, socjalne, mieszkaniowe i na wyżywienie

Stypendia ministerialne przyznaje minister na wniosek uczelni, a wypłaca uczelnia. Rektor składa wniosek do właściwego ministra w terminie od 1 lipca do 20 października, a ten przyznaje je lub nie do 10 grudnia. Średnią oblicza się łącznie ze wszystkich zaliczonych lat studiów, uwzględniając wszystkie oceny z egzaminów i zaliczeń z poszczególnych lat studiów z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku. Szczegółowe zasady przyznawania tych stypendiów reguluje rozporządzenie. Od 1 stycznia 2007 r. jest to rozporządzenie ministra nauki i szkolnictwa wyższego z 16 sierpnia 2006 r. w sprawie szczegółowych warunków, trybu przyznawania i wypłacania stypendium ministra za osiągnięcia w nauce oraz stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe (Dz.U. nr 153, poz. 1093).

Jak się ubiegać

Szczegółowe zasady przyznawania stypendiów, składania wniosków i ich rozpatrywania uczelnia ustala w regulaminie przyznawania pomocy materialnej. Tam są podane terminy przyjmowania i rozpatrywania wniosków, wzory zaświadczeń itp.

W przypadku stypendiów naukowych i za wyniki sportowe nie ma konieczności składania wniosku. Uczelnia powinna przyznać je samodzielnie. Jeśli jednak ktoś spełnia warunki, a uczelnia nie przyznaje ich automatycznie, to należy się o nie upomnieć. Większość uczelni ponadto zastrzega w regulaminie przyznawania pomocy materialnej, że student, który osiąga jednocześnie dobre wyniki w nauce i sporcie, otrzymuje jedno stypendium, ale możliwe jest różnicowanie wysokości świadczenia. Tymczasem, zgodnie z interpretacją ministerialną, student ma prawo do obu stypendiów. Decyzję odmawiającą przyznanie jednego z nich, mimo spełniania warunków, można zaskarżyć.

Natomiast świadczenia socjalne, zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym, przyznawane są na wniosek studenta. Należy go złożyć, wraz z wymaganymi załącznikami, np. zaświadczeniami o dochodach, do organu wskazanego w regulaminie

przyznawania świadczeń stypendialnych. Zwykle jest nim komisja stypendialna utworzona przy katedrze, wydziale czy instytucji.

Dodatkowe warunki zakazane

Trzeba też pamiętać, że niedopuszczalne jest wymaganie od studenta zarówno na etapie składania wniosku, jak i po podjęciu decyzji w sprawie przyznania świadczenia, zadeklarowania udziału w dodatkowych zajęciach. Ze skarg do Parlamentu Studentów RP wynika, że wiele szkół prywatnych stosuje takie praktyki. Tymczasem resort nauki i szkolnictwa wyższego wyraźnie mówi, że pomocy materialnej nie można uzależnić od kryteriów innych niż wskazane w ustawie, np. udziału w zajęciach, zapłacie czesnego itp. Stypendium nie może być również wypłacane w formie rzeczowej. Student może wyrazić zgodę na zaliczenie stypendium na poczet czesnego lub innych zobowiązań, ale nie wcześniej niż po otrzymaniu decyzji przyznającej świadczenie.

Zdarza się również, że uczelnia odmawia pomocy socjalnej studentowi, którzy powtarza rok. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wyjaśnia jednak, że świadczenia pomocy materialnej przysługują studentowi, który nie utracił statusu studenta. Jeżeli student powtarza rok (semestr) lub został warunkowo wpisany na rok (semestr) studiów może ubiegać się o: stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium na wyżywienie, stypendium mieszkaniowe oraz zapomogę. Możliwość uzyskania tych świadczeń nie może zależeć od innych kryteriów niż te określone w ustawie. Student zachowuje prawa studenta, w tym także prawo do pomocy materialnej, również w przypadku słabych wyników w nauce czy nieterminowego zaliczenia semestru, chyba że zostanie skreślony z listy studentów. Nie może jedynie otrzymać stypendium naukowego, ponieważ nie spełnia warunków.

Ustalanie dochodów

To, czyje dochody bierze pod uwagę komisja stypendialna, zależy od tego, czy student jest samodzielny finansowo czy nie. Jeżeli student nie jest samodzielny finansowo, jego sytuacja materialna będzie ustalana z uwzględnieniem dochodów rodziców i rodzeństwa. Do dochodu wlicza się wówczas dochody uzyskiwane przez studenta i jego małżonka z wyłączeniem stypendium, rodziców z uwzględnieniem dzieci pozostających na utrzymaniu. Uczelnia, nawet w wyjątkowych przypadkach, nie może uwzględnić innych osób przy badaniu sytuacji materialnej studenta (np. babci lub dziadka studenta, dalszych krewnych, rodziców małżonka studenta). Jeżeli jednak student posiada samodzielność finansową, wówczas do jego dochodu nie wlicza się dochodów rodziców.

W ocenie ministerstwa, źródłem stałego dochodu studenta może być wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę, a także m.in. renta po zmarłym rodzicu, inwalidzka, alimenty, cyklicznie zawierane umowy zlecenia, umowy o dzieło. Stałe źródło dochodu oznacza generalnie nieprzerwane źródło dochodu w roku, czyli dla ostatniego roku podatkowego przez 12 miesięcy w roku. Uczelnia może jednak w szczególnych przypadkach uznać źródło dochodu jako stałe, np. w przypadku rozpoczęcia pracy przez studenta później niż w styczniu, pod warunkiem że przy liczeniu miesięcznego dochodu studenta dochód z ostatniego roku podatkowego będzie traktowany jak dochód z 12 miesięcy.

Średnio na rodzinę

Miesięczną wysokość dochodu przypadającą na osobę w rodzinie studenta ustala się na zasadach określonych w ustawie z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. nr 228, poz. 2255 z późn. zm.). Artykuł 3 pkt 1 tej ustawy wymienia dochody brane pod uwagę przy ustalaniu sytuacji materialnej. Należą do nich m.in.:

- przychody opodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych,
- dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,
- inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych wymienione we wspomnianym art. 3 pkt 1 lit. c), m.in.: należności ze stosunku pracy lub z tytułu stypendium osób fizycznych mających miejsce zamieszkania na terytorium Polski, przebywających czasowo za granicą w wysokości odpowiadającej równowartości diet z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju ustalonych dla pracowników zatrudnionych w państwowych lub samorządowych jednostkach sfery budżetowej na podstawie kodeksu pracy,

NIEUWZGLĘDNIANE DOCHODY

Do dochodu nie wlicza się dochodów nieopodatkowanych podatkiem dochodowym od osób fizycznych lub zryczałtowanym podatkiem dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, które nie zostały wymienione w art. 3 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, tj. np.:

- świadczeń rodzinnych (zasiłku rodzinnego, dodatków do tego zasiłku, świadczeń opiekuńczych),
- świadczeń z pomocy społecznej (zasiłków stałych, okresowych, celowych itd.), dopłat bezpośrednich dla rolników w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej,
- stypendiów i zapomóg dla studentów wynikających z prawa o szkolnictwie wyższym,
- świadczeń w ramach Działania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Wyównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne (tzw. stypendiów unijnych dla uczniów i studentów),
- świadczeń pomocy materialnej dla uczniów otrzymywanych na podstawie ustawy o systemie oświaty (wyprawki, stypendium, dofinansowania do zakupu podręczników, mundurka),
- świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego oraz kwot alimentów płaconych przez członków rodziny na rzecz innych osób.

- alimenty na rzecz dzieci,
- stypendia określone w przepisach o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki, a także inne stypendia przyznawane uczniom lub studentom,
- dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego,
- dochody uzyskiwane za granicą, pomniejszone odpowiednio o zapłacone za granicą: podatek dochodowy oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, zaliczkę alimentacyjną określoną w przepisach o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej.

Decyzję można zaskarżyć

Większość uczelni po prostu informuje studentów o tym, że otrzymali stypendium w sposób zwyczajowo przyjęty, np. poprzez wywieszenie listy z numerem albumu i informacją: przyznane lub nieprzyznane. Tymczasem, zgodnie z prawem, do decyzji podjętych przez organ uczelni w indywidualnych sprawach studenckich, a taką jest przyznanie stypendium, stosuje się kodeks postępowania administracyjnego. Zgodnie z interpretacją ministerstwa, akt indywidualny, jakim jest decyzja o przyznaniu stypendium, powinien zapasć w trybie i formie zapewniającej studentowi gwarancje procesowe przewidziane w kodeksie. Taką decyzję można zaskarżyć w terminie 14 dni od jej otrzymania do II instancji, czyli rektora (jeśli nie ma komisji stypendialnej) lub odwoławczej komisji stypendialnej, a następnie do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Dlatego studenci mają pełne prawo wnioskować o pisemną i uzasadnioną decyzję w sprawie stypendium, także naukowego. Przyda się nie tylko w momencie, kiedy uczelnia odmówi przyznania pomocy albo również, gdy w trakcie roku znacząco obniży jej wysokość.

Według ministra do spraw szkolnictwa wyższego, wysokość stypendium przyznanego studentowi na podstawie szczegółowego regulaminu, może ulec zmianie w trakcie roku w uzasadnionym przypadku, np. braku wystarczających środków w funduszu pomocy materialnej dla studentów. Uczelnia, przyznając stypendium w październiku, nie zna bowiem jeszcze wysokości dotacji, z której będzie wypłacana pomoc od stycznia. Tymczasem wysokość dotacji w poszczególnych latach może być różna. W przypadku otrzymania na dany rok dotacji niższej niż w roku poprzednim, utrzymanie jednakowego poziomu stypendiów przez cały rok akademicki nie zawsze jest możliwe. Jednak decyzja o obniżeniu wysokości stypendium powinna być podjęta w uczelni w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu roku. Z drugiej strony, zmiana decyzji o wysokości stypendium przyznanego studentowi przez uczelnię może odbyć się jedynie przez zastosowanie przepisów o wzruszeniu decyzji określonych w rozdziałach XII-XIII k.p.a. ■

Ważne! Student, który przenieś się z uczelni na uczelnię, ma wszystkie uprawnienia zagwarantowane ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym. Oznacza to, że jeśli spełnia warunki, to na nowej uczelni może otrzymać wszystkie rodzaje przysługującej mu pomocy

DOWODY OD STUDENTA

Ciężar udowodnienia posiadania stałego źródła dochodu spoczywa na studencie. Może przedstawić m.in. zaświadczenie z zakładu pracy o zatrudnieniu, umowy cywilnoprawne (zlecenia, o dzieło), decyzje właściwego organu o przyznaniu renty, wyrok sądowy zasądający alimenty, ponadto zaświadczenia o wysokości osiągniętego dochodu (zaświadczenia z urzędu skarbowego, z zakładu pracy o wysokości osiągniętego dochodu i inne).

Bezprawne wstrzymywanie pomocy

Zmiana uczelni czy trybu studiów z wieczorowych na dzienne, a także rozpoczęcie nauki na studiach II stopnia w ciągu roku nie może być powodem utraty stypendium naukowego.

Do Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej zgłaszają się studenci, którym uczelnie odmówiły prawa do otrzymywania stypendium naukowego z powodu zmiany trybu studiów. Jedną ze studentek do tej pory studiowała wieczorowo i zawsze miała średnią powyżej 4,0 uprawniającą do stypendium za wyniki w nauce. Od ubiegłego roku studiuje dziennie, ponieważ uczelnia postanowiła, że student, który uzyskał średnią co najmniej 3,75 ze wszystkich semestrów, może zostać przeniesiony na studia dzienne. W dziekanacie usłyszała, że traci prawo do stypendium, ponieważ na uczelni, tak jak w sklepie, promocji się nie łączy.

Ustawowe prawo

Takie przeniesienie nie ma jednak żadnego wpływu na prawo do pomocy materialnej. Prawo to wynika bowiem z art. 173 pkt 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Natomiast zgodnie z art. 181 pkt 1 stypendium za wyniki w nauce może otrzymywać student, który uzyskał za rok studiów wysoką śred-

nią ocen. Szczegółowe zasady jego przyznawania, w tym wymaganą średnią, określa regulamin pomocy materialnej ustalany przez rektora w porozumieniu z organem samorządu studenckiego. Regulamin nie może jednak zawierać przepisów niezgodnych z ustawą, czyli np. pozbawiać prawa do stypendium, mimo uzyskania odpowiedniej średniej ocen.

Problem z otrzymaniem stypendium mają również osoby, które zmieniły uczelnię. Student, który przeniósł się z Krakowa do Warszawy, w dziekanacie nowej uczelni usłyszał, że nie otrzyma stypendium naukowego, ponieważ odpowiednią średnią uzyskał w innej szkole. Tymczasem zgodnie z interpretacją Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego student, który zmienił uczelnię, może otrzymać na niej stypendium, o ile spełnia warunki ustalone w regulaminie na podstawie ocen uzyskanych w uczelni, z której się przeniósł.

Przejdźcie na studia magisterskie

Zdarza się również, że uczelnie nie chcą przyznawać stypendium osobom rozpoczynającym naukę na I roku studiów II stopnia, czyli magisterskich. Szkoły twierdzą bowiem, że stypendium za wyniki przysługuje dopiero po zaliczeniu pierwszego roku. Tymczasem zgodnie z art. 181 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnic-

twie wyższym o przyznanie stypendium za wyniki w nauce na pierwszym roku studiów II stopnia mogą się ubiegać wszyscy studenci, którzy spełnili kryteria wymienione w ustawie, czyli na ostatnim roku studiów I stopnia uzyskali wysoką średnią ocen, oraz rozpoczęli studia II stopnia w ciągu roku od ukończenia studiów I stopnia.

Jeżeli zatem student, który został przyjęty na pierwszy rok studiów II stopnia spełnia przesłankę dobrych wyników w nauce lub sporcie, osiągniętych na ostatnim roku studiów I stopnia, określoną w regulaminie przyznawania pomocy materialnej dla studentów, oraz rozpoczął naukę w ciągu roku od ukończenia studiów I stopnia, ma prawo ubiegać się o przyznanie stypendium naukowego. W tym wypadku nie ma znaczenia, na jakiej uczelni ukończył studia I stopnia. Stypendium za wyniki w nauce wypłaca uczelnia, w której student kontynuuje naukę. ■

Ważne! Ok. 210 tys. z 1,9 mln studentów otrzymuje stypendium naukowe, w tym tylko 663 osoby i za wyniki w nauce, i za wyniki w sporcie

Dział III Finanse

Kredyt studencki – prawie za darmo

Termin składania wniosków o udzielenie preferencyjnych kredytów studenckich mija 15 listopada. Każdy, kto go dostanie, przez 10 miesięcy w roku, maksymalnie przez sześć lat, będzie otrzymywał od 400 do 600 zł. W sumie nawet 30 tys. zł.

O kredyt mogą ubiegać się wszyscy studenci bez względu na typ uczelni (publiczna, niepubliczna) i tryb studiów (stacjonarny, niestacjonarny), pod warunkiem że rozpoczną studia przed ukończeniem 25 roku życia oraz uczestniczy studiów doktoranckich. Można go otrzymać na okres studiów, w tym doktoranckich. Do okresu studiów nie wlicza się jednak:

- kolejnych jednolitych studiów magisterskich, po złożeniu egzaminu dyplomowego na tym poziomie studiów;
- kolejnych studiów I stopnia, po złożeniu egzaminu dyplomowego na tym poziomie studiów;
- kolejnych studiów II stopnia, po złożeniu egzaminu dyplomowego na tym poziomie studiów.

Oznacza to, że kredyty nie można otrzymać na kolejnych, drugich, trzecich studiach pierwszego lub drugiego stopnia, a także magisterskich.

Kredyt wypłacany jest przez 10 miesięcy w roku akademickim, maksymalnie przez sześć lat, a w przypadku studiów doktoranckich – przez cztery lata. Jego miesięczna transza wynosi 400 lub 600 zł. W ciągu 5 lat studiów można zatem otrzymać odpowiednio 20 lub 30 tys. zł.

Decyzję o wysokości transzy należy podjąć w momencie składania wniosku. Jeśli ktoś ma problemy z zabezpieczeniem kredytu, powinien wybrać niższą kwotę. Jeśli wybierze wyższą, i nie przedstawi odpowiedniego zabezpieczenia, bank odmówi przyznania kredytu.

Splata zobowiązań

Splata kredytu rozpoczyna się dwa lata od daty ukończenia studiów, ale nie później niż w dniu 1 października, gdy ostatni rok studiów trwa dwa semestry, oraz 1 kwietnia roku następującego po dwóch latach od roku, w którym według planu studiów student powinien ukończyć studia, gdy ostatni rok studiów trwa jeden semestr.

Okres spłaty jest co najmniej dwa razy dłuższy niż okres pobierania kredytu. Osoba pobierająca kredyt maksymalnie przez pięć lat, spłaca go przez osiem lat i cztery miesiące. Wraz ze spłatą kredytu, rozpoczyna się także spłata odsetek. Raty, na które składa się spłata kapitału i odsetek, są malejące. Wysokość odsetek stanowi połowa stopy redyskontowej NBP. Obecnie wynosi ona 5 proc., a zatem oprocentowanie kredytu wynosi tylko 2,5 proc. w skali roku.

Na wniosek kredytobiorcy bank może zmniejszyć wysokość raty spłaty kredytu do 20 proc. miesięcznego dochodu kredytobiorcy

Natomiast kredytobiorcom, którzy ukończyli studia w grupie 5 proc. najlepszych absolwentów uczelni, kredyt jest umarzany w 20 proc. Oznacza to, że z 30 tys. zł, trzeba zapłacić 6 tys. zł z odsetkami.

W szczególnych przypadkach kredyt może być umorzony częściowo lub w całości z uwagi na trudną sytuację życiową (choroba, wypadek) lub trwałą utratę zdolności do spłaty zobowiązań (niepełnosprawność).

Jak i gdzie złożyć wniosek

Wnioski o kredyt składa się w jednym z banków kredytujących. Obecnie umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, określające zasady korzystania ze środków Funduszu Pożyczek i Kredytów Studenckich, podpisał 7 banków: Bank BGŻ, Pekao, Bank Polskiej Spółdzielczości, Bank Zachodni WBK, Gospodarz Bank Wielkopolski, Kredyt Bank i PKO BP.

Wnioski w roku akademickim 2007/2008 można składać od 1 października do 15 listopada 2007 r. Wybór banku należy do kredytobiorcy, jednak można złożyć tylko jeden wniosek, i tylko w jednym banku. Nad wyborem banku trzeba się jednak dobrze zastanowić. W banku, na przykład, musza stawić się osobiście poręczyciele. Zwykle są to rodzice lub dziadkowie. Zatem osoby studiujące w Warszawie, a pochodzące z Tarnowa, mogą wybrać placówkę w stolicy lub rodzinnym mieście, jeśli dojazd stanowiłby kłopot dla poręczycieli. Warto też aby bank miał dużą sieć bankomatów, atrakcyjne konto studenckie, konto internetowe itp.

5 KROKÓW

JAK UBIEGAĆ SIĘ O KREDYT

- 1** Sprawdzić, jakie warunki oferują poszczególne banki, także przy zakładaniu studenckiego konta
- 2** Wybrać najlepszy bank, sprawdzić, jakie dokumenty wymaga przy składaniu wniosku o kredyt
- 3** Zebrać wszystkie niezbędne zaświadczenia, np. o dochodach, o byciu studentem lub doktorantem
- 4** Wypełnić i złożyć wniosek w wybranym banku wraz z wymaganymi dokumentami
- 5** Pamiętać o corocznym obowiązku składania zaświadczenia o byciu studentem

Jak zatem widać, ubiegając się o kredyt studencki, tak jak w przypadku każdego innego, trzeba przedstawić zabezpieczenie. Obowiązkowy jest weksel in blanco. Ponadto banki wymagają poręczenia osób trzecich, najczęściej członków rodziny rodziców lub współmałżonków. Można skorzystać również z poręczenia udzielanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego z Funduszu Poręczeń Kredytowych oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Poręczenie BGK wynosi 70 proc. kredytu (kapitału), a w przypadku sierot – 100 proc. Udziela je sześć z siedmiu banków mających prawo do obsługi Preferencyjnego Kredytu Studenckiego. Jedyń bankiem, który nie ma podpisanej umowy z BGK, jest BZ WBK SA.

ARMIR poręcza tylko studentom zamieszkującym na obszarach wiejskich W zależności od wysokości dochodu na osobę w rodzinie agencja poręcza do 80 proc. lub do 100 proc. wykorzystanej kwoty kredytu. Poręczenie Agencji w wysokości 100 proc. mogą uzyskać studenci, których dochód na osobę w rodzinie uprawnia do wykorzystania ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Ubiegając się o uzyskanie poręczenia ARMIR należy w oddziale banku współpracującego z Agencją (Bankiem Gospodarki Zyw-

ZAWIESZENIE WYPŁAT

Każdy student, który pobiera kredyt studencki, musi dwa razy w roku dostarczyć do banku zaświadczenie o byciu studentem. W przeciwnym razie wypłata kredytu zostanie wstrzymana. Terminy złożenia oświadczenia mija odpowiednio 31 października i 31 marca, czyli są połączone z zakończeniem sesji.

Jeśli student nie zaliczył semestru, nie przedstawił w terminie bankowi zaświadczenia potwierdzającego, że jest studentem lub został zawieszony w prawach studenta bank zaprzestaje wypłacania rat kredytu. Wypłaty mogą być wznowione w miesiącu następującym po miesiącu, w którym złoży zaświadczenia uprawniające do korzystania z kredytu.

W przypadku przerwania studiów spłata kredytu następuje miesiąc po terminie, w którym kredytobiorca był zobowiązany złożyć zaświadczenie potwierdzające, że jest studentem (1 maja lub 1 grudnia). W tym dniu zaliczają być naliczane odsetki od pobranego kredytu równe 75 proc. stopy redyskonta weksli NBP, czyli obecnie 3,75 proc.

Ważne! Osoba, która nie zaliczy sesji lub ma warunek, także musi dostarczyć zaświadczenie o byciu studentem. W przypadku braku takiego zaświadczenia – bank wywza do spłaty kredytu. Osoby mające warunek nadal otrzymują transze. Natomiast powtarzającym rok lub semestr – bank wstrzymuje wypłaty do momentu zaliczenia powtarzanego roku lub semestru

nościowej lub Bankiem Polskiej Spółdzielczości) przedstawić:

- wniosek o udzielenie poręczenia przez ARiMR na wzorze określonym przez ARiMR,
- dokumenty świadczące o dochodach w rodzinie,
- zaświadczenie z urzędu gminy o zamieszkanu na obszarze wsi,
- zaświadczenie z gminnego ośrodka pomocy społecznej o wysokości dochodu na osobę w rodzi-

Ważne! Osoby, którym pierwotny bank nie przyznał kredytu w pierwszym terminie, mogą do 28 lutego starać się o niego w innym uprawnionym banku

nie studenta, kwalifikującego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (dla studentów ubiegających się o poręczenie Agencji w wysokości 100 proc.).

Ponadto do wniosku należy dołączyć zaświadczenie o dochodach oraz inne dokumenty wymagane przez bank.

Kto otrzyma kredyt

Każdego roku minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego ustala maksymalną wysokość dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniającego do ubiegania się o kredyt studencki. Kwota ta jest podawana dopiero w grudniu. Ustalana jest bowiem po złożeniu przez studentów wniosków o kredyt.

Dla przykładu w roku akademickim 1999/2000 dochód na osobę w rodzinie studenta uprawniającego do otrzymania kredytu nie przekraczał 550 zł, w 2005/2006 – 1600 zł, a w roku 2006/2007 aż

1900 zł (brutto, bez tzw. składek ZUS). Można się zatem spodziewać, że w tym roku kwota ta zostanie podwyższona.

Osoby

którym przyznano kredyt, pierwszą transzę mogą otrzymać w grudniu lub styczniu

Pierwszeństwo w otrzymaniu kredytów mają studenci, słuchacze i doktoranci, znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej.

Bank ma obowiązek poinformowania wnioskodawcę do 15 lutego, czy otrzyma kredyt. Jeśli okaże się, że nie, można spróbować w innym banku. Wówczas wniosek należy złożyć do 28 lutego. Umowa musi być podpisana najpóźniej do 31 marca. Więcej praktycznych informacji można znaleźć na stronie: www.kredytstudencki.com.pl.

Dział IV Procedury

Jak zaliczyć naukę na uczelni zagranicznej

Wyjazd na stypendium zagraniczne nie oznacza utraty roku czy semestru na polskiej uczelni. Dzięki ECTS uczelnia macierzysta musi wliczyć do toku studiów czas nauki poza nią.

Uznanie okresu studiów odbywanych poza uczelnia macierzystą umożliwia Europejski System Transferu Punktów Zaliczeniowych – European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS).

ECTS pomaga zmierzyć i porównać zdobytą wiedzę i umiejętności, a następnie przenieść je na standardy obowiązujące w poszczególnych współpracujących ze sobą uczelniach. Ujednolica on zasady zaliczania zajęć poprzez przyporządkowanie do każdego przedmiotu określonej liczby punktów.

Od 1 stycznia 2007 r. zasady przenoszenia osiągnięć reguluje rozporządzenie ministra nauki i szkolnictwa wyższego z 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta (Dz.U. nr 187, poz. 1385).

Zasady zbierania punktów

Zgodnie z nim osiągnięcia studenta wyrażane są za pomocą punktów zaliczeniowych, zwanych punktami ECTS. Jeden punkt ECTS odpowiada efektem kształcenia, których uzyskanie wymaga od przeciętnego studenta 25-30 godzin pracy, z tym że przeciętna liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez uczelnię zgodnie z planem studiów i programem nauczania oraz jego indywidualną pracę.

Oznacza to, że punkty przyznawane są na podstawie pracy, jaką student włożył w zaliczenie przedmiotów. Obejmuje one wykłady, ćwiczenia, seminaria, konsultacje grupowe i indywidualne, pracę w bi-

Warunkiem wpisu

na następny semestr lub rok jest uzyskanie liczby punktów wynikającej z planu studiów i programu nauczania, zgodnej z regulaminem studiów

blotece oraz samodzielną w domu, a także praktyki wymagane regulaminem studiów. Punkty wyrażają nakład pracy studenta, niezbędny do zaliczenia danego przedmiotu w odniesieniu do całkowitego nakładu pracy niezbędnego do zaliczenia całego roku akademickiego. Zdarza się więc, że ten sam przedmiot może mieć inną wartość punktową w wypadku studiów na różnych kierunkach, np. socjologia na ekonomii to 3 punkty, a na prawie – 5 punktów. Suma punktów ECTS za jeden przedmiot nie powinna przekraczać 5. Ta zasada nie jest nigdzie określona, ale stosuje ją Państwowa Komisja Akredytacyjna, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Punkty ECTS przyznaje się za:

- zaliczenie każdego z przedmiotów oraz praktyk przewidzianych w planie studiów;
- przygotowanie pracy dyplomowej, zgodnie ze standardem kształcenia;
- przygotowanie do egzaminu dyplomowego, zgodnie ze standardem kształcenia.

Student uzyskuje punkty ECTS przypisane danemu przedmiotowi, jeżeli spełni wszystkie, określone w planie studiów i programie nauczania, wymagania oraz osiągnie założone efekty kształcenia. W semestrze można otrzymać od 27 do 33 punktów ECTS, a w roku akademickim nie mniej niż 60, przy czym uzyskana ocena końcowa nie ma wpływu na wysokość tej liczby. Oznacza to jednak, że nie można tak jak dawniej rozłożyć sobie nauki i np. w jednym semestrze zdobyć 20 punktów, a w drugim 40.

Aby uzyskać punkty za dany przedmiot, trzeba go zaliczyć zgodnie z procedurami przewidzianymi w danej uczelni. Punkty ECTS nie są kryterium wartościującym zajęcia, ale rodzajem zamiennika, pozwalającego przeliczyć oceny i zaliczenia uzyskane w innych uczelniach na system obowiązujący w instytucji macierzystej.

Liczba punktów ECTS wymagana do ukończenia studiów wynosi:

- dla studiów I stopnia 180-240;
- dla studiów II stopnia 90-120;
- dla jednolitych studiów magisterskich 270-360.

Uznawanie punktów przez uczelnie

Punkty ECTS, uzyskane poza uczelnia macierzystą, uznaje się bez ponownego sprawdzenia osiągnięcia założonych efektów kształcenia, jeżeli kształcenie odbywało się zgodnie z porozumieniem o realizacji programu kształcenia, zawartym pomiędzy obiema uczelniami. Decyzję o uznaniu punktów ECTS podejmuje kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej prowadzącej kształcenie, po zapoznaniu się z dokumentacją przebiegu studiów odbytych poza macierzysta uczelnią, przedłożoną przez studenta.

Uznawanie jest obowiązkowe m.in. w przypadku programów partnerskich lub dwustronnych, np. w ramach programu Socrates-Erasmus.

Aby system zadziałał, współpracujące uczelnie muszą najpierw sporządzić porozumienie o programie zajęć (Learning Agreement). Określa ono program studiów, jaki student zamierza zrealizować poza własnym uniwersytetem oraz liczbę punktów

ECTS A EGZAMINY WSTĘPNE

Wszystkie uczelnie w krajach Unii Europejskiej stosują ECTS. W Polsce, niestety, wciąż są szkoły, które nie mają wdrożonego systemu, mimo że jest to wymóg określony w rozporządzeniu o regulaminie studiów. ECTS jednak nie decyduje o przyjęciu lub nie danego studenta, np. na studia magisterskie. Oznacza to, że osoba, która studia licencjackie ukończyła w Polsce, a magisterskie chce podjąć za granicą, musi złożyć wszystkie wymagane dokumenty i przejść proces rekrutacji określony przez uczelnię. Uczelnia jednak poznaje się dokładnie z dotychczasowym przebiegiem studiów. Niezbędne do tego celu informacje są przedstawiane w narzędziach ECTS, które mają zapewnić przejrzystość. Punkty ECTS powinny być zapisane w suplemencie do dyplomu.

PROCES BOŁOŃSKI

29 państw europejskich, w tym Polska, zadeklarowało, że do 2010 roku wprowadzi studia dwustopniowe, punktowy system zaliczania oraz dyplomy wydawane wspólnie przez kilka uczelni. Przedsięwzięcia te mają wpłynąć na zwiększenie wymiany nauczycieli i studentów pomiędzy uczelniami.

ECTS, która ma być przyznana za ich zaliczenie. Porozumienie to jest zawarte pomiędzy uczelnia macierzystą, uczelnia przyjmującą oraz studentem. Po podpisaniu porozumienia dołącza się je do formularza zgłoszeniowego studenta (Student Application Form). Drugim dokumentem niezbędnym do pełnego uznania okresu studiów poza własną uczelnia (w przypadku wyjazdów stypendialnych) jest wykaz zaliczeń (Transcript of Records) sporządzony po zakończeniu okresu studiów. Odnotowuje się w nim wszystkie przedmioty i zajęcia, w których student uczestniczył wraz z uzyskaną liczbą punktów ECTS, jak również wyniki w nauce, jakie student osiągnął, wyrażone zarówno w miejscowej skali ocen, jak i w skali ECTS (stopnie ECTS). Punkty ECTS odzwierciedlają pracę włożoną przez studenta w celu zaliczenia danego przedmiotu, a oceny ECTS – jakość tej pracy. Podpisaną kopię wykazu powinny otrzymać wszystkie strony, tj. uczelnia macierzysta, uczelnia przyjmująca oraz student.

Informacje na temat rozliczania wyjazdów stypendialnych oraz całego funkcjonowania Procesu Bolońskiego, którego narzędziami są m.in. punkty ECTS, można uzyskać u Pełnomocnika Rektora ds. Realizacji Procesu Bolońskiego, koordynatorów Socrates lub u Studenckich Rzeczników Bolońskich.

reklama

www.e-learning.infor.pl

OKRESOWE SZKOLENIA BHP W FORMULE E-LEARNING

- dla pracowników administracyjno - biurowych
- dla pracodawców i innych osób kierujących pracownikami.

partner edukacyjny

4system

Informacje i zgłoszenia:
Janusz Baranowski
tel. kom. 510 094 034

Ważne! System ECTS działa w dwie strony. Pozwala bowiem uczelni przyjmującej poznać poziom wiedzy stypendysty – nie do końca pokazuje jedynie, jakie przedmioty zrealizował i które z nich wymagały najwięcej pracy. Uczelnie żądają wręcz przedłożenia wykazu zajęć zaliczonych w uczelni macierzystej przed przyjazdem studenta na stypendium

Ubezpieczenie zdrowotne studentów

| PROCEDURY | Student, jak każda inna osoba w kraju, podlega obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego. Podejmując naukę w innym mieście niż to, w którym mieszka, musi pamiętać o wyborze lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.

Zgodnie z przepisami ustawy zdrowotnej studenci podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego. Przepisy wskazują również wyraźnie kolejność przyjmowania obowiązku zgłoszenia. Jeżeli więc student jest zatrudniony na umowę o pracę, do ubezpieczenia zgłasza go jego pracodawca. Jeżeli student prowadzi własną działalność gospodarczą, obowiązek ten leży po jego stronie.

Uczelnia zadba o ubezpieczenie

W drugiej kolejności obowiązek zgłoszenia studenta do ubezpieczenia mają rodzice studenta. Tak jest jednak w przypadku tych studentów, którzy jeszcze nie pracują lub nie prowadzą własnej działalności gospodarczej oraz nie mają ukończonych 26 lat. Studenta, który ukończył 26 rok życia lub nie podlega ubezpieczeniu z innego tytułu, do ubezpieczenia zgłasza uczelnia, w której się uczy. Dotyczy to wszystkich typów uczelni i trybów studiowania, czyli także np. uczelni prywatnych czy studiów zaocznych. O to, by uczelnia zgłosiła studenta do ubezpieczenia w NFZ, występuje sam zainteresowany. Musi złożyć oświadczenie o niepodleganiu obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Prawo do ubezpieczenia w NFZ wygasa po czterech miesiącach od zakończenia nauki lub w momencie skreślenia z listy uczniów lub studentów.

Wybór lekarza POZ

Początek roku akademickiego oznacza dla studentów, zwłaszcza przyjezdnych, ponowny wybór lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Ma on bowiem prawo wyboru lekarza POZ również w miejscu kształcenia, jeżeli nie pokrywa się ono z miejscem dotychczasowe-

wizyt w lekarza POZ zarówno w miejscu kształcenia, jak i w miejscu stałego zamieszkania.

Potwierdzenie ubezpieczenia

Podczas wizyty u lekarza student (również każda inna osoba ubezpieczona w NFZ) musi okazać dokument ubezpieczenia. Jest nim każdy dokument potwierdzający uprawnienia studenta do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej, w szczególności taki, który wskazuje na regularne opłacanie składki zdrowotnej do Funduszu. Może to więc być aktualnie potwierdzona przez pracodawcę legitymacja ubezpieczeniowa (podstemplowana) albo zgłoszenie do ubezpieczenia (druk ZCZA lub ZCNA). W przypadku studentów ubezpieczonych przez uczelnie dokumentem potwierdzającym prawo do bezpłatnych świadczeń jest ważna legitymacja studencka (podstemplowana) wraz z dokumentem potwierdzającym zgłoszenie do ubezpieczenia.

W razie nagłego zachorowania, wypadku czy zatrucia dokument taki może zostać przedstawiony później. W przypadku przyjęcia do szpitala można to zrobić w ciągu 30 dni od dnia rozpoczęcia hospitalizacji, a jeśli to niemożliwe – w ciągu siedmiu dni od dnia wypisania ze szpitala. W przeciwnym wypadku szpital może obciążyć chorego kosztami leczenia. Jeżeli okazałoby się, że za pracującego studenta składki nie odprowadzał jego pracodawca, to ten ostatni będzie musiał pokryć koszty udzielonych świadczeń medycznych.

Student z zagranicy

Studenti pochodzący z innych krajów Unii Europejskiej, pobierający naukę w polskich uczelniach również mają prawo do bezpłatnych usług zdrowotnych. Są traktowani na takich samych zasadach jak ich polscy koledzy. Jako dowód objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym w trakcie wizyty u lekarza lub w szpitalu muszą okazać Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ). Dzięki niej mają dostęp do bezpłatnych świadczeń medycznych, ale tylko w tych placówkach ochrony zdrowia, które mają podpisane umowy z NFZ na świadczenie usług zdrowotnych w danym roku kalendaryzowym.

W przypadku studentów pochodzących spoza UE, np. z Ukrainy, sprawa jest nieco bardziej skomplikowana. Aby mieć zapewnioną opiekę medyczną w Polsce, mogą podpisać umowę o dobrowolnym ubezpieczeniu zdrowotnym z dyrektorem właściwego ze względu na miejsce pobierania nauki oddziału NFZ. Do zawarcia takiej umowy niezbędne jest przedstawienie zaświadczenia ze szkoły o tym, że dana osoba ma status studenta. Miesięczna składka wynosi kilkadziesiąt złotych.

Polski student w UE

Również polski student wyjeżdżający do innego państwa UE ma prawo do świadczeń zdrowotnych. Musi w tym celu, jeszcze przed wyjazdem z Polski, wyrobić w odpowiednim oddziale NFZ Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ). Karta jest pewnego rodzaju gwarantem i potwierdzeniem prawa jej posiadacza do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych. Uprawnia ona do korzystania z niezbędnych

WNIOSEK O KARTĘ

Student lub uczeń, podobnie jak każdy inny ubezpieczony, musi złożyć przed wyjazdem wniosek do NFZ o wydanie EKUZ. Wniosek należy złożyć we właściwym ze względu na miejsce zameldowania oddziale wojewódzkim lub delegaturze NFZ. Druk wniosku można pobrać zarówno w oddziałach Funduszu, jak i ze strony internetowej Funduszu. We wniosku należy zaznaczyć cel podróży (w przypadku studenta – kontynuacja nauki), a przy jego składaniu należy pamiętać o dołączeniu do niego dowodu ubezpieczenia zdrowotnego. W przypadku studentów jest to np. podstemplowana książeczka studencka. Jeżeli student jest zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego przez jednego z rodziców, to może również dołączyć oświadczenie pracodawcy rodzica o dokonaniu takiego zgłoszenia. W takim przypadku należy więc do wniosku dołączyć druk ZUS RMUA poświadczający opłacanie składki zdrowotnej przez pracodawcę.

Wniosek wraz z załącznikami można złożyć osobiście w NFZ lub przelać dokumenty pocztą lub faksem. W przypadku studentów i uczniów o terminie ważności karty decyduje data stempla w legitymacji lub książeczce studenckiej. Jeżeli więc okresem ważności legitymacji jest czas od 1 listopada do 31 marca, czyli pierwszy semestr roku akademickiego, to również EKUZ będzie ważny przez pół roku. Przed zakończeniem tego okresu dołączyć się na terenie innego kraju Wspólnoty musi ponownie złożyć wniosek do NFZ (lub osoba przez niego upoważniona) o ponowne wystawienie karty. Formalności z tym związane można np. załatwić w trakcie przerwy semestralnej.

świadczeń medycznych w innym państwie członkowskim w takim zakresie, który umożliwi kontynuowanie zaplanowanego pobytu w państwie, w którym student podjął naukę, bez konieczności przerywania jej i powrotu do kraju.

Karta pozwala na bezpłatne korzystanie z opieki tylko w tych placówkach, które działają w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia (odpowiednika naszego NFZ). Za leczenie prywatne student musi zapłacić we własnym zakresie. W większości państw także placówki działające w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia pobierają pewne opłaty od ubezpieczonych. EKUZ nie zwalnia z poniesienia tych kosztów. Jest to więc równoznaczne z tym, że jeżeli na terenie Niemiec jeden dzień pobytu w szpitalu kosztuje dodatkowo 10 euro, to także polski student będzie musiał je uiścić.

Jeżeli dojdzie do tego, że mimo posiadania karty i korzystania ze świadczenia, które nie jest objęte żadnymi dodatkowymi opłatami, pacjent będzie zmuszony do zapłacenia za nie, wówczas należy zebrać wszystkie faktury i rachunki. Potwierdzą one po powrocie do kraju, jakie koszty poniesiemy i czy faktycznie zostały one niesłusznie pobrane. Wtedy można ubiegać się o ich zwrot od NFZ. ■

Podstawa prawna

■ Ustawa z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. nr 210, poz. 2135 z późn. zm.).

Po czterech

miesiącach od zakończenia nauki student traci prawo do ubezpieczenia w NFZ

go zamieszkania. W takiej sytuacji student wybiera lekarza na dziewięć miesięcy w roku, czyli od października do czerwca, kiedy trwa rok akademicki. Natomiast w miejscu stałego zamieszkania wybiera lekarza na trzy miesiące letnie (czas trwania wakacji).

W tym celu student musi złożyć deklarację wyboru lekarza POZ na formularzach dostępnych w placówkach ochrony zdrowia oraz na stronach internetowych NFZ www.nfz.gov.pl. Przy wyborze lekarza, pielęgniarki i położnej w miejscu nauki do deklaracji należy dołączyć również jeden egzemplarz wyboru lekarza w miejscu stałego zamieszkania (w celu identyfikacji właściwego oddziału wojewódzkiego Funduszu). Na deklaracji wyboru należy umieścić okres objęcia opieką lekarską, miejsce zamieszkania oraz nauki. Dzięki temu student będzie miał prawo do

Jak odbyć służbę wojskową na studiach

| PROCEDURY | Większość pracodawców wymaga uregulowanego stosunku do służby wojskowej. Tymczasem od tego roku osoby, które ukończą studia po 2008 roku, mogą w każdej chwili otrzymać powołanie. Każdy, kto chce tego uniknąć, może zaliczyć wojsko jeszcze na studiach.

Obecnie obowiązkowi służby wojskowej podlegają mężczyźni od 18 do 50 roku życia. Absolwenci szkół wyższych mogą być powołani do obowiązkowego odbycia trzymiesięcznego przeszkolenia wojskowego w ciągu 12 miesięcy od dnia otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o tym, że ukończyli studia. Jeśli jednak w tym czasie nie otrzymają wezwania z WKU, zostają automatycznie przeniesieni do rezerwy. 12 miesięcy to jednak długo, a brak uregulowanego stosunku do służby wojskowej utrudnia m.in. zdobycie atrakcyjnej pracy czy ubieganie się o kredyt.

Studenti jednak mogą już na studiach zaliczyć wojsko. Student może dobrowolnie zgłosić się do komendy uzupełnień i złożyć wniosek o przeszkolenie.

PO na studiach

Aby je odbyć, studenci najpierw muszą zaliczyć na studiach zajęcia z przysposobienia obronnego (PO).

Aby się na nie wpisać, muszą odpowiednio wcześniej, najlepiej po zaliczeniu pierwszego roku, złożyć wniosek. Na studiach licencjackich trzeba go złożyć do 31 października, a na magisterskich do 31 marca. Terminy te określa rozporządzenie ministra edukacji narodowej i sportu oraz ministra zdrowia w sprawie sposobu przeprowadzania przysposobienia obronnego studentów. Nauka PO rozpoczyna się w drugim semestrze drugiego roku dla studentów studiów magisterskich i trwa jeden semestr i kończy się egzaminem. Jego wynik zostaje wpisany do indeksu, ale nie jest wliczany do średniej ocen.

Wojsko w wakacje

Studenti, którzy zdali egzamin z przysposobienia obronnego, mogą ubiegać się o odbycie czynnej służby wojskowej w trakcie studiów. Polega ona na sześciotygodniowym przeszkoleniu w jednostce wojskowej. Szkolenia odbywają się tylko w przerwie międzysemestralnej, czyli w wakacje. Trzeba jednak pamiętać, że wniosek o powołanie do przeszkolenia trzeba złożyć w ciągu 30 dni od zdania egzaminu z PO do właściwej terytorialnie wojskowej komendy uzupełnień. Studenti, którzy odbędą szkolenie i zdadzą pozytywnie egzamin końcowy, otrzymują stopień kaprala podchorążego i są przenieszeni do rezerwy. Natomiast studenci, którzy nie

4 KROKI

JAK ZALICZYĆ WOJSKO NA STUDIACH

- 1 Po pierwszym roku studiów należy złożyć wniosek o przyjęcie na zajęcia przysposobienia obronnego
- 2 Trzeba zdać egzamin z zajęć z PO
- 3 W ciągu 30 dni od zdania egzaminu należy zgłosić się do komendy uzupełnień i złożyć wniosek o przeszkolenie wojskowe
- 4 Trzeba odbyć przeszkolenie, jeśli komenda na nie skieruje

zdali egzaminu, trafiają do rezerwy w stopniu szeregowca.

Z powodu ograniczeń szkoleniowych armii w przeszkoleniu jednak uczestniczy tylko część wnioskodawców. W tym roku akademickim wojsko przygotowało np. tylko 3,6 tys. miejsc. Student, który złoży wniosek i nie zostanie skierowany na szkolenie, będzie jednak miał zaliczone wojsko. Zostanie bowiem automatycznie przeniesiony do rezerwy jako szeregowy. ■

Skreślenie tylko według zasad z ustawy

| PROCEDURY | Wyrzucić ze studiów może dziekan wydziału, ale tylko w przypadkach określonych w ustawie. Od jego decyzji przysługuje odwołanie do rektora, a następnie skarga do sądu administracyjnego.

Zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym skreślić z listy studenta może kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej. W większości uczelni jest to dziekan. Skreślenia z listy studentów może jednak dokonać tylko w ustawowo określonych przypadkach. Należą do nich:

- niepodjęcie studiów,
- rezygnacja ze studiów,
- niezłożenie w terminie pracy dyplomowej lub egzaminu dyplomowego,
- nałożenie kary dyscyplinarnej wydalenia z uczelni.

Częste przypadki zawieszania studentów z powodu samego wszczęcia przeciw nim postępowania dyscyplinarnego są zatem bezprawne. W przypadku stwierdzenia braku postępów w nauce, nieuzyskania zaliczenia semestru lub roku w określonym terminie oraz niewniesienia opłat związanych z odbywaniem studiów, kierownik może, ale nie musi pozbawić studenta indeksu.

Zawieszenie studenta

z uwagi na wszczęcie przeciw niemu postępowania dyscyplinarnego jest bezprawne

Decyzja podejmowana przez kierownika jest decyzją administracyjną. Musi zawierać podstawę prawną, uzasadnienie oraz pouczenie o możliwości odwołania się do rektora. Jego werdykt jest ostateczny, ale w ramach postępowania w uczelni, czyli student ma prawo zaskarżyć go do właściwego wojewódzkiego

sądu administracyjnego. Bardzo często jednak władze uczelni zapominają zamieścić informację o możliwości odwołania. Brak pouczenia nie może jednak wywoływać dla studenta negatywnych skutków. W takim przypadku warto poprosić o uzupełnienie decyzji. Wówczas termin na wniesienie odwołania biegnie od dnia uzupełnienia decyzji.

Kary dyscyplinarne

Skreślenie z listy studentów to najwyższa kara. Ponadto za naruszenie przepisów obowiązujących w uczelni oraz za czyny uchybiające godności student może być ukarany upomnieniem, naganą, naganą z ostrzeżeniem i zawieszeniem w określonych prawach studenta na okres jednego roku. Za przewinienie mniejszej wagi rektor może sam wymierzyć karę. Jednak wcześniej musi on wysłuchać obwinionego albo jego obrońcę.

Postępowanie dyscyplinarne toczy się przed komisją dyscyplinarną złożoną z równej liczby nauczycieli akademickich i studentów oraz przewodniczącego (może nim być tylko nauczyciel) albo przed sądem koleżeńskim. Powinno być ono jawne, choć w pewnych przypadkach, np. dla dobra studenta, może być utajnione. Oskarżony ma natomiast prawo do obrońcy. Student powinien korzystać właśnie z tej możliwości, ponieważ zwiększa ona szansę na znalezienie fachowego obrońcy i lepiej zabezpiecza interesy obwinionego. Jeśli nie skorzysta z niego, komisja wyznacza obrońcę z urzędu. Jest nim zwykle nauczyciel. Natomiast za upoczywe nie stawienie się przed komisją można zostać ukaranym zawieszeniem w prawach studenta.

Postępowanie wyjaśniające

Zanim jednak sprawa trafi do komisji, musi zostać przeprowadzone postępowanie wyjaśniające. Prowadzi je rzecznik dyscypliny powołany przez rektora na okres kadencji organów uczelni spośród nauczycieli akademickich uczelni. Rzecznik pełni też funkcję oskarżyciela przed komisją dyscyplinarną i jest związany poleceniami rektora. Po zakończeniu postępowania rzecznik umarza postępowanie lub kieruje do

ODWOŁANIE OD DECYZJI ADMINISTRACYJNEJ

Zgodnie z art. 129 kodeksu postępowania administracyjnego, odwołanie wnosi się do właściwego organu odwoławczego za pośrednictwem organu, który wydał decyzję, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji stronie, a gdy decyzja została ogłoszona ustnie – od dnia jej ogłoszenia stronie. Po upływie tego terminu decyzja się uprawomocnia i nie można już nic zrobić, aby ją zmienić. Dlatego ważne jest, aby osoba odbierająca decyzję, np. o skreśleniu z listy studentów, przyznania stypendium, zadbała o potwierdzenie daty jej otrzymania. Odwołanie zatem należy złożyć odpowiednio do komisji dyscyplinarnej, sądu koleżeńkiego, odwoławczej komisji stypendialnej czy rektora. Organy te mają siedem dni na udzielenie odpowiedzi.

komisji dyscyplinarnej wniosek o ukaranie. Może on również złożyć rektorowi wniosek o wymierzenie kary upomnienia lub o przekazanie sprawy do sądu koleżeńkiego. Jeśli rzecznik wybierze komisję dyscyplinarną, to student, a także samorząd studencki, ma prawo złożyć wniosek do rektora o skierowanie jej do sądu koleżeńkiego. Sąd nie może jednak ukarać skreśleniem z listy studentów i zawieszeniem w prawach – te dwie kary może wymierzyć jedynie komisja dyscyplinarna. Zasady postępowania przed sądem koleżeńskim określa regulamin samorządu. Natomiast jeśli rzecznik wniesie o umorzenie sprawy, to rektor ma prawo polecić drugiemu rzecznikowi (w szkole może być kilku rzeczników) o ponowne jej rozpatrzenie. Powtórne umorzenie jest ostateczne.

Ukaranie studenta ma znamiona postępowania administracyjnego, czyli rektor, rzecznik i komisja dyscyplinarna mają obowiązek gromadzenia wszelkich niezbędnych dokumentów, np. opinii, dowodów, zeznań, oświadczeń oraz wydania decyzji na piśmie. Ukaraný student, zarówno przez rektora, komisję, jak i sąd, ma prawo w terminie 14 dni wnieść odwołanie do komisji odwoławczej. Następnie sprawę może skierować do sądu administracyjnego. ■

Dział V

Działalność społeczna

Aktywność procentująca w przyszłości

Osoby, które rozpoczynają karierę tuż po studiach, zawsze będą miały mniej atrakcyjne CV od tych z doświadczeniem. Można to jednak zmienić. Przyszli pracodawcy przychylniej patrzą na aktywnych członków różnych organizacji studenckich. One także organizują ciekawe projekty i praktyki pozwalające zdobyć doświadczenie.

Na każdej uczelni działa kilkanaście różnych organizacji i stowarzyszeń naukowych, katolickich, sportowych, tematycznych. Najbardziej znane i cenione to: AEGEE, AIESEC, BEST, ELSA. Rolę rzecznika pełni w kraju Parlament Studentów RP.

Samorządy studenckie

Zgodnie z prawem o szkolnictwie wyższym, studenci studiów I i II stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich prowadzonych przez uczelnię tworzą samorząd studencki. Samorząd jednak musi mieć swoich przedstawicieli. W przeciwnym razie jego głos byłby rozdrobniony. Ponadto zgodnie z ustawą wyłącznymi reprezentantami ogółu studentów są właściwe organy samorządu studenckiego, np. rada czy przewodniczący. Dlatego zwykle na początku roku akademickiego odbywają się wybory do uczelnianych parlamentów studentów. Od tego, kto zasiądzie we władzach samorządu, zależy bardzo dużo. One bowiem m.in. współdecydują o rozdysponowaniu funduszu pomocy materialnej oraz podziale dotacji na działalność organizacji funkcjonujących w ramach uczelni, zajmują się promocją studentów i absolwentów na rynku pracy oraz doradztwem prawnym (tzw. adwokatury studenckie). Mogą też organizować akcje protestacyjne.

Parlament Studentów RP

Przedstawiciele uczelnianych samorządów studenckich tworzą Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, który ma prawo do wyrażania opinii i przedstawiania wniosków w sprawach dotyczących ogółu studentów, w tym do opiniowania aktów nor-

matywnych dotyczących studentów. Jego członkowie zasiadają w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego. Przewodniczącą parlamentu jest członkiem m.in. Państwowej Komisji Akredytacyjnej, instytucji oceniającej jakość uczelni i Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, która reprezentuje szkolnictwo wyższe przed organami państwa. Obecnie przewodniczącym jest Leszek Cieśla, student Politechniki Wrocławskiej.

Dzięki działalności PSRP wprowadzono system zwrotnej pomocy finansowej dla studentów, czyli popularne dziś kredyty studenckie, a dzięki współpracy z Marcinem Chałupką, długoletnim dyrektorem biura prawnego PSRP, obecnie specjalistą od prawa o szkolnictwie wyższym, wprowadzono prostudenckie przepisy do ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – np. wymóg zaspokojenia lub zabezpieczenia studentów w przypadku likwidacji uczelni niepublicznej.

PSRP nie ogranicza się jednak tylko do działalności legislacyjnej. Parlament pomaga również studentom dochodzić swoich praw. Przy PSRP działa rzecznik praw studenta – obecnie funkcję tę pełni Robert Pawłowski, pierwszy przewodniczący PSRP, który udziela bezpłatnej pomocy m.in. z zakresu prawa o szkolnictwie wyższym, procedur dotyczących przyznawania pomocy materialnej, przetrzeźniania praw studenta.

Więcej: www.psrp.org.pl

AEGEE, AIESEC, BEST, ELSA

AEGEE (Association des Etats Généraux des Etudiants de l'Europe), czyli Europejskie Forum Studentów, jest największą interdyscyplinarną organizacją studencką zrzeszającą w 241 oddziałach ponad 17 tys. członków z 40 krajów Europy. Polskie oddziały AEGEE skupiają około 1 tys. członków w największych miastach akademickich. Forum organizuje m.in. letnie uniwersytety (co roku od 2 tys. do 3 tys. osób może wyjechać do innego kraju, aby poznać jego język i kulturę).

Więcej: www.aegee.pl

AIESEC jest to Międzynarodowe Stowarzyszenie Studentów Nauk Ekonomicznych i Handlowych zrzeszające 50 tys. członków. AIESEC Polska liczy

około tysiąca studentów działających na 30 uczelniach wyższych. Głównym jego celem jest umożliwienie studentom zdobycia doświadczenia zawodowego poprzez organizowanie praktyk w 90 krajach świata, m.in. w Rosji, Kanadzie, Finlandii, Estonii, Czechach, Niemczech, Portugalii, Brazylii i na Malcie.

Więcej: www.aiesec.pl

BEST (Board of European Students of Technology) – to stowarzyszenie zrzesza studentów 49 uczelni technicznych z kilkunastu krajów Europy. W Polsce działa pięć grup lokalnych: w Warszawie, Krakowie, Gliwicach, Gdańsku i Łodzi. Podobnie jak AIESEC, BEST pomaga zdobyć doświadczenie zawodowe oraz w prowadzeniu projektów. Organizuje dla studentów uczelni technicznych m.in. targi pracy, praktyki, wykłady i seminaria oraz imprezy sportowe i kulturalne.

Więcej: www.best.org

ELSA Network to ogólnoeuropejska sieć skupiająca 25 tys. studentów prawa z 200 uniwersytetów europejskich. W Polsce ELSA działa w 15 grupach lokalnych: w Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Ślubicach, Szczecinie, Toruniu, Warszawie i Wrocławiu. Zrzeszają one około 1 tys. studentów. Stowarzyszenie przede wszystkim przybliża praktyczną stronę prawa. Oferuje m.in. praktyki w urzędach publicznych, instytucjach międzynarodowych, kancelariach prawniczych, firmach konsultingowych, bankach w 39 krajach Europy. ■

Więcej: www.elsa.org.pl

**Dodatek przygotowały
JOLANTA GÓRA, DOMINIKA SIKORA**

Ważne! Pytania do rzecznika praw studentów można przesyłać drogą mailową (pps@psrp.org.pl). Ponadto na stronie parlamentu można znaleźć odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania i wyjaśnienia najczęściej spotykanych problemów

Prawo i Życie

Piątek, 5 października 2007

Pytania i odpowiedzi

PODATKI

Zmiana formy opodatkowania, ulga odsetkowa, polecenie dla spadkobiercy, podatek od nieruchomości

PODATKI

Odsetki od kredytu na grunt bez ulgi

2 W 2006 roku kupiłam mieszkanie na kredyt. Akt notarialny podpisałam w 2007 roku w listopadzie. Nie miałam własnych pieniędzy i z kredytu sfinansowana została cała inwestycja, czyli nabycie własności mieszkania i części ułamkowej gruntu. Czy to prawda, że nie mogę odliczać odsetek od części kredytu wydatkowanego na zakup gruntu?

Ustawodawca szczegółowo określił zasady korzystania z ulgi odsetkowej. Jednym z warunków ulgi odsetkowej jest zakaz odliczania odsetek od kredytów wykorzystanych na nabycie gruntu lub prawa wieczystego użytkowania.

Oznacza to, że co prawda nie pozbawia on w całości prawa do skorzystania z odliczenia, jednak jeżeli pieniądze z kredytu zostały wydatkowane na grunt i na mieszkanie, można odliczyć tylko odsetki od części kredytu ustalonej w takiej proporcji, w jakiej pozostają wydatki na nabycie gruntu w łącznych wydatkach.

Dlatego należy pomniejszyć odliczenie o część odsetek przypadającą na kwotę kredytu, którą sfinansowany został udział w gruncie.

PODATKI

Podatek od czystej wartości spadku

3 Otrzymałam spadek po dalekiej kuzynce. W testamencie spadkodawczyni nałożyła na mnie obowiązek wykonania polecenia. Czy oznacza to, że to ja zapłacę podatek od spadku, nawet jeśli po wykonaniu polecenia mój odziedziczony majątek zostanie uszczuplony?

Nie, w tym przypadku wartość obciążenia z tytułu wykonania polecenia stanowić będzie ciężar spadku, z zastrzeżeniem, że polecenie zostało wykonane. Należy przypomnieć, że podstawę opodatkowania stanowi wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych po potrąceniu długów i ciężarów, czyli czysta wartość spadku. Ustala się ją według stanu rzeczy i praw majątkowych w dniu nabycia i cen rynkowych z dnia powstania obowiązku podatkowego. Jeżeli przed dokonaniem wymiaru podatku nastąpi ubytek rzeczy spowodowany siłą wyższą, do ustalenia wartości przyjmuje się stan rzeczy w dniu dokonania wymiaru, a odszkodowanie za ubytek należne z tytułu ubezpieczenia wlicza się do podstawy wymiaru.

Polecenie stanowi ciężar spadku. Do długów i ciężarów zalicza się również koszty leczenia i opieki w czasie ostatniej choroby spadkodawcy, jeżeli nie zostały pokryte za jego życia i z jego majątku, koszty pogrzebu spadkodawcy, łącznie z nagrobkiem, w takim zakresie, w jakim koszty te odpowiadają zwyczajom przyjętym w danym środowisku, jeżeli nie zostały pokryte z majątku spadkodawcy, z zasiłku pogrzebowego lub nie zostały zwrócone w innej formie, oraz koszty postępowania

spadkowego, wynagrodzenie wykonawcy testamentu, obowiązki wykonania zapisów i poleceń zamieszczonych w testamencie, wypłaty z tytułu zachowku oraz inne obowiązki wynikające z przepisów kodeksu cywilnego dotyczących spadków.

PODATKI

Zgłoszenie zakupu nieruchomości

4 W ubiegłym roku kupiłam mieszkanie. Dowiedziałam się, że powinienam płacić podatek od nieruchomości. Nie wiem jednak, jak to zrobić – czy powinienam iść do urzędu skarbowego i złożyć jakiś druk.

Organem podatkowym właściwym w tym przypadku nie jest naczelnik urzędu skarbowego. W sprawach podatku od nieruchomości, tak jak innych podatków i opłat lokalnych jest wójt (burmistrz, prezydent miasta).

Trzeba wyjaśnić, że co do zasady osoby fizyczne mają obowiązek złożyć właściwemu organowi podatkowemu informację o nieruchomościach i obiektach budowlanych, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego

Ograniczenia przy rezygnacji z karty podatkowej

1 **PODATKI** Na początku roku zdecydowałam się po raz kolejny na opodatkowanie w formie karty podatkowej. Okazało się jednak dla mnie mało opłacalne. Czy mogę zrezygnować teraz z tej formy opodatkowania i wybrać inną?

Karta podatkowa w określonych sytuacjach to bardzo wygodna forma opodatkowania działalności gospodarczej. Podatnicy prowadzący działalność opodatkowaną w tej formie są zwolnieni od obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych oraz wpłacania zaliczek na podatek dochodowy. Jednak wybór tej formy opodatkowania tak jak każdej innej wiąże się z określonymi konsekwencjami. A ustawodawca ściśle określa nie tylko, kto może z karty korzystać, ale także terminy, w jakich można dokonać wyboru tej formy opodatkowania, a co za tym idzie, również rezygnacji.

Przepisy ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym dają możliwość zrzeczenia się opodatkowania w tej formie, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji ustalającej wysokość podatku. Wynika z tego, że po upływie tego terminu, rezygnacja z opodatkowania w formie karty podatkowej z woli podatnika jest praktycznie niemożliwa. Podatnik do końca roku podatkowego musi rozliczać się w wybrany przez siebie sposób. Możliwość zmiany zgodnie z przepisami nastąpi dopiero na początku nowego roku podatkowego. Zgodnie z przepisami, do 20 stycznia roku podatkowego, a przed otrzymaniem decyzji ustalającej wysokość podatku, podatnik może złożyć wniosek dotyczący wyboru innej formy opodatkowania, czyli według zasad ogólnych lub ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Jeżeli podatnik nie złoży wniosku o opodatkowanie w innej formie automatycznie dokona wyboru karty podatkowej na kolejny rok.

Należy podkreślić, że zrzeczenie się opodatkowania w formie karty podatkowej możliwe jest, jeżeli zostanie wydana decyzja zmieniająca wysokość podatku dochodowego płaconego w tej formie. Jednak również w tym przypadku rezygnacja powinna nastąpić w ciągu 14 dni od dnia doręczenia powyższej decyzji.

Oczywiście zmiana formy opodatkowania może mieć miejsce, gdy podatnik utraci prawo stosowania danej formy opodatkowania, czyli nie spełnia już warunków do opodatkowania w tej formie. O powyższym fakcie powinien powiadomić naczelnika urzędu skarbowego o ich utracie. ■

w zakresie podatku od nieruchomości lub od dnia zaistnienia zdarzenia. Inaczej mówiąc, właściciel mieszkania w ciągu 14 dni od nabycia mieszkania, czyli podpisania aktu notarialnego, powinien złożyć specjalny formularz w urzędzie gminy, na terenie której położone jest mieszkanie.

Powstaje jednak pytanie, co się stanie, gdy z tego obowiązku się nie wywiążemy. W praktyce najczęściej konsekwencje nie są wielkie, choć potencjalnie zgodnie z przepisami organ podatkowy ma prawo ukarać podatnika sankcją karną skarbową z uwagi na niewywiązanie się z obowiązku złożenia informacji.

Podatek od nieruchomości na rok podatkowy od osób fizycznych ustala w drodze decyzji organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania. Podatek jest płatny w ratach proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego, w terminach: do dnia 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego. Zobowiązanie w podatku od nieruchomości w przypadku osób fizycznych powstanie nie z mocy prawa, ale z mocy decyzji. Inaczej mówiąc, co roku wydawana jest decyzja, na podstawie której podatnik płaci podatek.

Jeżeli pani nie złożyła w terminie informacji, należy tę sytuację naprawić. Zostanie wydana decyzja, jednak z uwagi na to, że podatek powstaje z mocy decyzji, nie zapłaci pani odsetek od zaległego podatku. O ile oczywiście nie zostanie przekroczony termin jego zapłaty wskazany w decyzji. ■

ALEKSANDRA TARKA

FINANSE

Investowanie w polisolokatę, rezygnacja z nieużywanej karty kredytowej, spłata zadłużenia w banku

FINANSE

Zwrot pieniędzy w razie upadłości banku

5 Lokując pieniądze w banku, mam pewność, że w razie upadłości dostanę zwrot moich pieniędzy. Czy podobnie jest w przypadku inwestowania w polisolokatę sprzedawaną w banku?

Niestety, inwestowanie w polisę nie jest tak bezpieczne jak lokowanie w banku. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (UFG) w razie upadłości towarzystwa wypłaca tylko 50 proc. wierzytelności, do kwoty nie większej niż równowartość w złotych 30 tys. euro według średniego kursu ogłoszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu ogłoszenia upadłości.

Bankowy Fundusz Gwarancyjny gwarantuje wypłatę powierzonych upadłemu bankowi pieniędzy do 22,5 tys. euro. Z czego jeśli lokata nie jest wyższa niż 1 tys. euro, to możemy liczyć na zwrot całości. Przy większych inwestycjach dostaniemy 90 proc. zaangażowanej kwoty.

Na pocieszenie można dodać, że wspomniany UFG wystąpił ostatnio o obniżenie składek, które placą ubezpieczyciele na jego rzecz, motywując to m.in. tym, że nie ma obecnie zagrożenia upadłości żadnego zakładu ubezpieczeń. Poza tym większość towarzystw należy do międzynarodowych

grup finansowych, które nie mogą sobie pozwolić na wycofanie się z rynku bez realizacji wszystkich zobowiązań, bo bardzo szybko odbiłoby się to na ich notowaniach.

Podstawa prawna

■ Art. 98 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i PBUK z 22 maja 2003 r. (Dz.U. z 2003 r. nr 124, poz. 1152).

FINANSE

Nieużywana karta kredytowa z promocji

6 Jestem posiadaczem karty kredytowej, którą dostałem w promocji. Jednak nie zamierzam z niej korzystać, czy muszę o tym poinformować bank?

W takim przypadku najlepiej wypowiedzieć umowę o kartę kredytową, ponieważ może się okazać, że po okresie promocji, w trakcie którego bank nie pobiera opłat za użytkowanie karty, zostanie ona automatycznie przedłużona na kolejny rok i wówczas trzeba będzie zapłacić kilkadziesiąt złotych opłaty za jej użytkowanie, a często kilka złotych miesięcznie za ubezpieczenie. Niektóre banki zwalniają klientów z tych opłat, ale dotyczy to tych posiadaczy kart, którzy wykonali na nich transakcje na określo-

ną kwotę (zazwyczaj w przypadku srebrnej karty jest to średnio miesięcznie 1–1,2 tys. zł). Warto zajrzeć do umowy i sprawdzić, z jakim wyprzedzeniem można ją wypowiedzieć.

FINANSE

Kara za spłatę długu dwa dni po terminie

7 Czy bank może naliczać opłatę karną za opóźnienie w spłacie zadłużenia na karcie kredytowej, nawet w sytuacji, gdy to opóźnienie wynosi zaledwie dwa dni?

Tak, choć banki nie mogą podwójnie karać klienta za opóźnienie w spłacie, czyli stosować jednocześnie odsetek karnych i opłat karnych. Większość banków stosuje opłaty, które w przypadku opóźnienia nawet o jeden czy dwa dni wynoszą około 50–100 zł. Taka praktyka jest kwestionowana przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. UOKiK prowadzi kilka postępowań w tej sprawie, które mają wyjaśnić, czy opłaty naliczane przez banki są współmierne do kosztów, które ponoszą one z powodu opóźnienia w spłacie zadłużenia na kartach kredytowych. Jeśli w przypadku któregoś z banków zapadłby wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, uznający, że tego typu opłata jest niezgodna z prawem, taka praktyka może zostać wpisana na listę klauzul zakazanych i wówczas będzie obowiązywać wszystkie banki.

FINANSE

Spłata kartą kredytową innego kredytu

8 Czy kartą kredytową można spłacić inny kredyt? Czy bank naliczy wtedy odsetki?

Tak, jest to możliwe, ponieważ coraz więcej banków pozwala na wykonywanie przelewów z rachunku karty. Jednak tylko nieliczne traktują przelew jako transakcję bezgotówkową i oferują w takiej sytuacji okres bezodsetkowy. W pozostałych przypadkach taka transakcja będzie traktowana podobnie jak wypłata gotówki z bankomatu, co oznacza, że bank od razu zaczyna naliczać oprocentowanie. Biorąc pod uwagę fakt, że oprocentowanie kredytu w karcie należy do najwyższych, nie będzie to opłacalna operacja. Tańszy będzie np. kredyt odnawialny. Wyjątkiem są promocje, w trakcie których banki oferują obniżone oprocentowanie zadłużenia na kartach kredytowych, ale zazwyczaj obowiązuje ona tylko w pierwszych kilku miesiącach. ■

MARCIN JAWORSKI, MONIKA KRZEŚNIAK

Zarabianie z polisami strukturyzowanymi

9 FINANSE Ubezpieczyciele reklamują, że tzw. polisy strukturyzowane pozwalają zarobić na inwestycji w akcje nawet mimo bessy. Czy tak jest rzeczywiście i jak to możliwe?

Tak zwane polisy strukturyzowane rzeczywiście pozwalają zarobić na inwestycji w akcje mimo spadków na giełdzie. Na przykład ostatnio jedno z towarzystw wprowadziło polisę, w której zyski zależą od tego, o ile procent wzrośnie lub spadnie indeks WIG 20. Jeśli będzie to 20 proc., to zysk wyniesie 20 proc. Premii nie będzie, jeśli indeks wzrośnie lub spadnie o więcej niż 50 proc. Jak to możliwe? Gwarancja braku straty kapitału wynika stąd, że konstruując program inwestycyjny, wykorzystuje się tzw. fundusze hedgingowe. Takie fundusze, inwestując w akcje i licząc na zyski, mogą dodatkowo zabezpieczyć się za pomocą instrumentów pochodnych (opcji, kontraktów terminowych), które pozwalają zarabiać nawet przy spadkach. Można kupić na przykład akcje spółek wchodzących w skład jakiegoś indeksu (i zarobić przy wzroście) i jednocześnie opcję na spadek indeksu giełdowego w określonym terminie (co pozwala zarobić na spadku). W tym drugim przypadku zyski wynikają z mechanizmu tzw. dźwigni finansowej, która sprawia, że każdy procent spadku na giełdzie może przerodzić się w dziesiątki procent zysku na tych instrumentach. Polega on na tym, że kupuje się aktywa z wykorzystaniem kredytu lub depozytu zabezpieczającego, a więc nie trzeba płacić za nie w całości. To podobnie jak z zakupem mieszkania na kredyt: wzrost o 20 proc. wartości mieszkania zakupionego na kredyt z udziałem w wysokości 10 proc. powoduje, że zysk z inwestycji w odniesieniu do środków własnych wyniesie 200 proc. ■

PRAWO CYWILNE

Majątek małżonków, zajmowanie mieszkania z ustanowioną służebnością, obowiązki spadkobiercy, roboty budowlane

PRAWO CYWILNE

Odprawa składnikiem majątku

10 Firma kupująca mój zakład pracy zobowiązała się, że przez cztery lata gwarantuje wszystkim pracownikom zatrudnienie, ale po dwóch latach zerwała tę umowę i dokonała zwolnienia grupowego. Wypłaciła wówczas odszkodowania do wysokości gwarantowanego okresu zatrudnienia oraz odprawę zgodnie

z przepisami. Tak więc zostałem w trakcie małżeństwa zwolniony i otrzymałem odszkodowanie i odprawę. Czy te pieniądze stanowią wspólny majątek?

Z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Z kolei przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków. Do majątku wspólnego należą w szczególności pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków.

Do tej kategorii zalicza się również świadczenia otrzymane przez naszego czytelnika od jego pracodawcy, mimo że mają związek z zakończeniem jego zatrudnienia.

Można więc jednoznacznie stwierdzić, że odszkodowania wypłacone w związku z zagwarantowaniem okresu zatrudnienia oraz odprawa pieniężna z tytułu zwolnień grupowych należą do majątku wspólnego naszego czytelnika oraz jego żony.

Podstawa prawna

■ Art. 33 ustawy z 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. nr 9, poz. 59 z późn. zm.).

PRAWO CYWILNE

Korzystanie z mieszkania ze służebnością

11 Kilka lat temu ustanowiono na moją rzecz służebność mieszkania. Byłem wówczas kawalerem, a teraz chcę zmienić stan cywilny. Czy moja przyszła żona i jej małoletnie dziecko będą mogły mieszkać ze mną?

Nasz czytelnik może bez żadnych obaw przyjąć do mieszkania (zajmowanego ze względu na ustanowienie służebności) swoją żonę i jej dziecko. Osoba korzystająca ze służebności mieszkania może przyjąć na mieszkanie małżonka i dzieci małoletnie. Inne osoby mogą z nią zamieszkać tylko wtedy, gdy je utrzymuje albo są potrzebne przy prowadzeniu gospodarstwa domowego. Dzieci przyjęte jako małoletnie mogą pozostać w mieszkaniu także po uzyskaniu pełnoletności. Można się umówić, że po śmierci uprawnionego służebność mieszkania będzie przysługiwać jego dzieciom, rodzicom i małżonkowi.

Służebność mieszkania jest niezbywalna. Osoba, której przysługuje, nie może więc przeniesić swojego prawa na inne osoby np. w drodze umowy sprzedaży. Służebność mieszkania wygasa najpóźniej wraz ze śmiercią uprawnionego. Może też zakończyć się wcześniej, np. ze względu na zrzeczenie się prawa do niej przez osobę, której przysługiwała. Powodem wygaśnięcia uprawnień z niej wynikających może być również niewykonywanie ich przez dziesięć lat.

Podstawa prawna

■ Art. 293, art. 296-303 ustawy z 16 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

PRAWO CYWILNE

Splata długów przez spadkobiorcę

12 Jestem jednym z dwóch spadkobiorców. Do spadku należały również długi. W tej sprawie zgłosił się do nas wierzyciel, który oczekuje uregulowania jego należności. Najpierw przyszedł

z tym do mnie i powiedział, że mam spłacić połowę długu. Tymczasem mój udział w spadku obejmuje tylko 30 proc. jego wartości. Czy rzeczywiście muszę uregulować połowę długu? Dział spadku nastąpił na podstawie umowy.

W przedstawionej przez czytelnika sytuacji bardzo duże znaczenie ma to, że przeprowadzono już dział spadku. Nie jest istotne, czy nastąpiło to poprzez zawarcie umowy czy też na skutek uprawnoczenia się postanowienia działowego. W momencie dokonania działu spadku spadkobiercy przestają odpowiadać za długi solidarnie. Od tej chwili ustają związki łączące ich z tytułu wspólności majątku spadkowego. Tym samym nie ma już podstaw do stosowania solidarnej odpowiedzialności za długi spadkowe. Dział spadku nie

obejmuje długów spadkowych. Jeśli więc nie zostały spłacone przed jego przeprowadzeniem, spadkobiercy spłacają je w stosunku do wartości swoich udziałów.

Ze względu na to, że nastąpił już podział spadku, odpowiedzialność naszego czytelnika będzie się ograniczała proporcjonalnie do jego udziału. Wierzyciel może oczekiwać od niego spłacenia długu tylko w zakresie odpowiadającym trzydziestu procentom, a nie połowie spadku. Taki jest bowiem jego udział. Drugi ze spadkobierców będzie odpowiadał w pozostałych siedemdziesięciu procentach.

Podstawa prawna

■ Art. 1034 ustawy z 16 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

MONIKA BURZYŃSKA

Wynagrodzenie dla wykonawcy robót budowlanych

13 PRAWO CYWILNE Na etapie oferty rozmawiałem z wykonawcą ogólnie o planowanej inwestycji, tzn. wybudowaniu garażu. Później w umowie zostało to doprecyzowywane i w rezultacie pojawiły się nowe elementy, np. wykonanie prac przygotowawczych i końcowych polegających na naprawieniu zniszczonych przy pracach chodników. Mój wykonawca twierdzi, że roboty budowlane, które zostały uwzględnione dopiero w umowie, nie są objęte wynagrodzeniem ryczałtowym i powinienem mu dopłacić. Ja uważam, że jest inaczej. Czy mam rację?

W przepisach kodeksu cywilnego określono definicję umowy o roboty budowlane i jednocześnie wprowadzono zapis, zgodnie z którym w razie wątpliwości poczytuje się, iż wykonawca podjął się wszystkich robót budowlanych objętych projektem stanowiącym część składową umowy. W ten sposób wprowadzono domniemanie rozszerzenia obowiązków wykonawcy. Z tego wynika, że stanowisko reprezentowane przez wykonawcę inwestycji, z którym umowę podpisał czytelnik, nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach. Konkretny, obowiązujący strony umowy, zakres robót został bowiem doprecyzowany w treści projektu będącego częścią umowy o roboty budowlane. I to ona ma decydujące znaczenie. Z tego powodu można stwierdzić, że przy przygotowywaniu treści umowy i dołączanego do niej projektu należy uważnie przeanalizować treść jej zakresu rzeczowego. Wszelkie niejasności mogą być bowiem źródłem nieporozumień i dodatkowych kosztów, których strony umowy z pewnością wolałyby uniknąć.

W przypadku gdy określone roboty budowlane zostały objęte zakresem rzeczowym umowy wykonanej w ramach wynagrodzenia ryczałtowego, to wykonawca nie może oczekiwać wypłacenia mu dodatkowego wynagrodzenia. Jeśli więc w umowie wyszczególniono prace polegające na np. uporządkowaniu terenu poprzez przywrócenie go do stanu, w jakim był przed rozpoczęciem inwestycji, to nie trzeba mu za nie płacić. W sytuacji gdy wykonawca konsekwentnie nie będzie chciał wykonać spornych prac, to jego wynagrodzenie może być w tym zakresie proporcjonalnie obniżone. ■

Podstawa prawna

■ Art. 649 ustawy z 16 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).

PRACA

Wykonywanie telepracy, szkolenia bhp, odpowiedzialność pracodawcy za bezpieczeństwo telepracowników

PRACA

Miejsce pracy telepracownika

14 Swoją pracę wykonuję w domu. Przy pomocy poczty elektronicznej kontaktuję się z pracodawcą i przesyłam mu wyniki mojej pracy. Czy miejscem mojej pracy jest mój dom, czy siedziba pracodawcy, który mnie zatrudnia?

W kodeksie pracy nie określono precyzyjnie pojęcia miejsce pracy. Pomocniczo można posłużyć się definicją czasu pracy, z której wynika, że miejscem wykonywania pracy jest zakład pracy lub inne miejsce poza zakładem, wyznaczone do świadczenia pracy (art. 128 par. 1 k.p.). Pracownik może więc wykonywać pracę w innym miejscu niż zakład pracy, np. w swoim miejscu zamieszkania (pobytu). Miejscem pracy telepracownika będzie więc pomieszczenie poza siedzibą pracodawcy, w którym telepracownik porozumiewa się poprzez pocztę elektroniczną, faks i telefon ze swoim przełożonym i w którym wykonuje swoje obowiązki. Warto pamiętać, że miejsce wykonywania pracy należy do warunków pracy i należy je określić w umowie o pracę. Nie jest to jednak tzw. konieczny element treści umowy o pracę, tak jak np. rodzaj pracy. Jeżeli strony nie wskazały w umowie miejsca pracy, wówczas zazwyczaj przyjmuje się, że miejscem tym jest siedziba pracodawcy. Pracodawca, który chce zatrudnić telepracownika, powinien zadbać o to, aby to właśnie umowa o pracę z taką osobą określała miejsce jej świadczenia.

Podstawa prawna

■ Ustawa z 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r. nr 21, poz. 94 z późn. zm.).

PRACA

Obowiązek przeprowadzenia szkolenia bhp

15 Prowadzę małą firmę i zamierzam zatrudnić pierwszych pracowników. Jako przyszły pracodawca będę zobowiązany do dbania o bezpieczne i higieniczne warunki ich pracy. Czy będę musiał powołać z tego powodu służbę bhp, która np. przeprowadzi szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy?

Mały pracodawca nie musi tworzyć służby ani komisji bhp (obowiązek ten dotyczy pracodawców zatrudniających odpowiednio: powyżej 100 osób i powyżej 250 osób). Wykonywanie zadań służby bhp może powierzyć pracownikowi zatrudnionemu przy innej pracy, jeżeli zatrudnia do 10 albo do 20 osób i jest zakwalifikowany do grupy działalności, dla której ustalono nie wyższą niż trzecia kategorię ryzyka (art. 237¹¹ par. 1 k.p.). Jeszcze przed przyjęciem do pracy danej osoby pracodawca ma obowiązek zorganizowania na własny koszt kursu bhp (art. 237³ par.

2 k.p.). Szkolenie może prowadzić wykwalifikowany w tej dziedzinie pracownik albo specjalista spoza zakładu pracy. Osoby, które przeszły szkolenie podstawowe, mają obowiązek odbycia szkoleń okresowych. Warto pamiętać, że pracodawca też musi przejść szkolenie z zakresu bhp w zakresie niezbędnym do wykonywania cięższych na nim obowiązków. Szkolenie okresowe dla osób zatrudnionych na stanowiskach robotniczych powinno być przeprowadzane w formie instruktażu nie rzadziej niż raz na trzy lata, na stanowiskach robotniczych o dużym zagrożeniu – nie rzadziej niż raz w roku, a dla pozostałych – co najmniej raz na sześć lat.

Podstawa prawna

■ Ustawa z 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r. nr 21, poz. 94 ze zm.).

PRACA

Odpowiedzialność za pracowników tymczasowych

16 Prowadzę przedsiębiorstwo i zatrudniam na stałe pracowników, ale korzystam także z usług pracowników tymczasowych. Ich pracodawcą jest jednak agencja pracy tymczasowej. Czy odpowiadam więc za bezpieczne i higieniczne warunki pracy takich osób?

Zgodnie z obowiązującą od 1 lipca tego roku ustawą o Państwowej Inspekcji Pracy to pracodawca, korzystający z usług pracowników tymczasowych, musi

Osoby, które przeszły szkolenie podstawowe, mają obowiązek odbycia szkoleń okresowych

przeprowadzić ocenę ryzyka zawodowego ich stanowisk pracy. Będzie też musiał, jeśli w firmie dojdzie do wypadku przy pracy z udziałem tych pracowników, zbadać jego okoliczności i przyczyny. Wspomniana ustawa zmienia także zasady przeprowadzania szkoleń z zakresu bhp. Od 1 lipca to przedsiębiorcy muszą organizować takie szkolenia dla pracowników tymczasowych. Do tej pory było to zadanie agencji pracy tymczasowej. Zgodnie z nowymi przepisami przedsiębiorcy korzystający z usług pracowników tymczasowych muszą również wyposażyć ich w odzież oraz obuwie robocze, środki ochrony indywidualnej (urządzenia lub wyposażenie przewidziane do noszenia bądź trzymania przez użytkownika w celu jego ochrony przed jednym lub większą liczbą zagrożeń w miejscu pracy) oraz zapewnić im napoje i posiłki profilaktyczne.

Podstawa prawna

■ Ustawa z 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U. nr 89, poz. 589).

PRACA

Bhp w miejscu pracy telepracownika

17 **Zatrudniam dwóch telepracowników, którzy wykonują powierzoną im pracę we własnych domach. Czy jako ich szef odpowiadam za bezpieczeństwo i higienę pracy w ich domach, skoro nie pracują w siedzibie pracodawcy?**

Zgodnie z art. 207 kodeksu pracy pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy. Dom telepracownika nie jest zakładem pracy, więc zgodnie ze wspomnianą zasadą pracodawca nie jest odpowiedzialny za stan bhp w mieszkaniu telepracownika. Warto jednak pamiętać, że pewne obowiązki w tym zakresie nakładają na pracodawców przepisy szczegółowe

dotyczące bhp. Na przykład zgodnie z art. 212 kodeksu pracy osoba kierująca pracownikami jest zobowiązana np. do zorganizowania stanowisk pracy zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz dbać o stan bhp pomieszczeń pracy. Zgodnie z nowelizacją kodeksu pracy, która może wejść w życie na początku listopada tego roku, pracodawca będzie musiał wypełniać w stosunku do telepracownika pracującego w domu obowiązki z zakresu bhp, jakie nakłada na niego kodeks pracy (z kilkoma wyjątkami). Przełożony nie będzie musiał co prawda dbać o bezpieczny i higieniczny stan pomieszczeń, w których pracuje telepracownik, ale zgodnie z ogólną zasadą bhp, będzie zobowiązany organizować pracę w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki jej wykonywania.

Podstawa prawna

■ Ustawa z 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r. nr 21, poz. 94 ze zm.).

LUKASZ GUZA

ZDROWIE

Opieka pielęgniarska, pomoc pogotowia ratunkowego, leczenie za granicą, dane wymagane na receptach

ZDROWIE

Wezwanie pogotowia ratunkowego

19 **Na jakich zasadach i kiedy pacjent może korzystać z pomocy medycznej pogotowia ratunkowego?**

Pogotowie ratunkowe prowadzi w warunkach pozaszpitalnych czynności medyczne mające na celu ratowanie osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego (to jest w przypadku nagłego lub spodziewanego w krótkim czasie pojawienia się poważnego uszkodzenia funkcji organizmu) oraz transportuje pacjenta do szpitalnego oddziału ratunkowego, izby przyjęć lub bezpośrednio do placówki prowadzącej specjalistyczne leczenie (np. oddziału kardiologii inwazyjnej, oddziału oparzeniowego itp.). Szczególną formą doraźnej pomocy medycznej jest lotnicze pogotowie ratunkowe, o którego użyciu decyduje zawsze dyspozytor medyczny.

Obowiązkiem osoby będącej świadkiem powstania nagłego zagrożenia zdrowia innego człowieka jest zawiadomienie podmiotów odpowiedzialnych za udzielanie pomocy medycznej oraz w miarę posiadanych możliwości i umiejętności udzielenie pierwszej pomocy; w takim przypadku ratującemu przysługuje ochrona prawna jak funkcjonariuszom publicznym oraz zwolnienie z odpowiedzialności za szkody majątkowe spowodowane koniecznością ratowania życia lub zdrowia w stanie nagłym.

Podstawa prawna

■ Ustawa z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. nr 210, poz. 2135 ze zm.).

■ Ustawa z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. nr 191, poz. 1410).

ZDROWIE

Koszty zabiegu planowego za granicą

20 **Czy NFZ pokrywa koszty związane z wykonaniem tzw. zabiegu planowego w innym państwie UE?**

Tak, ale aby świadczenie było bezpłatne dla pacjenta, musi on w tym celu uzyskać specjalną zgodę prezesa NFZ. Taka jest wydawana jedynie w sytuacji, gdy czas oczekiwania na konkretny zabieg jest zbyt długi, a stan zdrowia chorego ulega dalszemu pogorszeniu. Należy złożyć wniosek E 112, który musi być wypełniony przez specjalistę (z tytułem doktora habilitowanego lub profesora) z właściwej dziedziny medycyny. Następnie wniosek musi być potwierdzony przez odpowiedniego konsultanta krajowego. Wniosek musi być przetłumaczony na język angielski. Prezes NFZ ma siedem dni na wydanie zgody (lub odmowy jej wydania).

Podstawa prawna

■ Ustawa z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. nr 210, poz. 2135 ze zm.).

Opieka w domu nad przewlekle chorym

18 **ZDROWIE** **Czy starsze osoby, które są przewlekle chore i wymagają opieki pielęgniarskiej, mogą liczyć na jej zapewnienie w domu?**

Opieką w domu mogą być objęci pacjenci przewlekle chorzy, unieruchomieni z powodu urazu lub przewlekłej choroby, którzy w ocenie wg zmodyfikowanej skali Barthel uzyskali od 0 do 40 punktów i bezwzględnie wymagają przynajmniej jednego z wymienionych świadczeń pielęgniarskich:

- kroplowe wlewy dożylnie wynikające ze stałego zlecenia lekarskiego związanego z prowadzonym procesem leczenia,
- wykonywanie opatrunków (rany, odleżyny i owrzodzenia troficzne podudzi),
- karmienie przez zgłębnik,
- karmienie przez przetokę,
- pielęgnacja przetoki,
- założenie i usunięcie cewnika (stałe zlecenie lekarskie),
- płukanie pęcherza moczowego,
- pielęgnacja rurki tracheostomijnej.

Minimalny czas opieki bezpośredniej nad jednym pacjentem wynosi półtorej godziny dziennie, nie mniej niż cztery dni w tygodniu obejmuje dni od poniedziałku do piątku pomiędzy godz. 8.00 a 20.00 oraz w przypadkach uzasadnionych medycznie także soboty, niedziele i dni ustawowo wolne. Czas objęcia chorego tą formą opieki jest warunkowany stanem zdrowia, ale nie może przekraczać trzech, sześciu miesięcy. W miarę poprawy stanu zdrowia pacjent zostaje objęty opieką pielęgniarską środowiskowo-rodzinnej. Warunkiem objęcia chorego opieką przez pielęgniarską opiekę długoterminową jest:

- wniosek lekarza podstawowej opieki zdrowotnej lub lekarza prowadzącego pacjenta z oddziału szpitalnego, po zakończonym procesie leczenia w warunkach szpitalnych oraz
- zgoda pacjenta wyrażona na piśmie,
- kwalifikacja pielęgniarska do objęcia opieką przez pielęgniarkę opieki długoterminowej i konieczność wykonania przynajmniej jednego z wyżej wymienionych świadczeń pielęgniarskich.■

ZDROWIE

Konieczny PESEL na recepcie

21 **Jestem matką małego dziecka, które bardzo często choruje. Przynajmniej kilka razy w roku muszę kupować antybiotyki, które są objęte częściową odpłatnością. Czy recepty na leki refundowane bez numeru PESEL są ważne?**

Od 1 lipca lekarze mają obowiązek wpisywania na formularz receptę na leki refundowane przez NFZ numer PESEL. Jeżeli przepisy w sprawie recept lekarskich interpretować dokładnie, to w razie braku tego numeru farmaceuta może odmówić wydania leku. Jednak Ministerstwo Zdrowia wyjątkowo, w sytuacji zastrzonych protestów w służbie zdro-

wia, dopuściło sytuacje, w których farmaceuta może dopisać numer PESEL. Może to zrobić również wtedy, gdy na recepcie widnieje numer PESEL, ale jest wpisany nieczytelnie lub błędnie. W takiej sytuacji farmaceuta może go skorygować na podstawie dokumentu tożsamości pacjenta.

W przypadku cudzoziemca na recepcie musi być umieszczony numer jego dowodu tożsamości (np. paszportu). Do recepty dla takiej osoby musi być dodatkowo dołączona kopia dowodu tożsamości.

Poza numerem PESEL na recepcie muszą również być wpisane inne dane personalne pacjenta, czyli imię, nazwisko, adres zamieszkania i wiek (w przypadku pacjenta do 18 roku życia).

Podstawa prawna

■ Art. 2 rozporządzenia ministra zdrowia z 17 maja 2007 r. w sprawie recept lekarskich (Dz.U. nr 97, poz. 646).

DOMINIKA SIKORA